BIBLIOTEKA VJEVERICA

Gianni Rodari

telefonske priče

GIANNI RODARI

TELEFONSKE PRIČE

B I B L I O T E K A V J E V E R I C A

UREDNIK ANA KULUŠIĆ

Naslov originala

GIANNI RODARI
FAVOLE AL TELEFONO
Copyright 1967 by Giulio Einaudi Editore S. p. A., Torino

*

Prevela

DUŠANKA ORLANDI

*

Ilustrirao

IVAN ŠVERTASEK

GIANNI RODARI

TELEFONSKE PRIČE

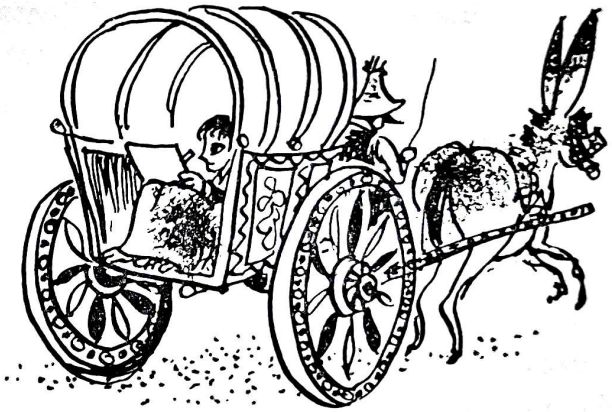

IZDAVAČKO KNJIŽARSKO PODUZEĆE
mladost
ZAGREB 1967

Štamparija »Vjesnik«, Zagreb — 1967.

Paoleti Rodari i njenim prijateljima svih boja

Bio jedanput . . .

. . . u Vareseu računovođa Bianchi. Bio je trgovački predstavnik i šest dana u tjednu putovao je čitavom Italijom, na istok, zapad, na jug, na sjever, a i sredinom Italije, prodajući lijekove. U nedjelju bi se vratio kući da u ponedjeljak ujutro opet otputuje. No prije negoli bi otputovao, njegova bi mu kćerkica rekla: — Ne zaboravi, tata: svaku večer jednu priču.

Jer ta djevojčica nije mogla zaspati bez priče, a mama joj je već ispričala sve koje je znala i po tri puta. I tako je svake večeri, ma gdje se nalazio, računovođa Bianchi tačno u devet nazivao Varese da bi ispričao priču svojoj djevojčici. A ova knjiga sadrži upravo te priče računovođe Bianchija. Vidjet ćete da su prilično kratke: nije čudo, računovođa Bianchi plaćao je telefon iz svoga džepa, pa nije mogao voditi duge razgovore. Samo koji put, kad bi zaključio kakav dobar posao, dopustio bi sebi koju »jedinicu« više. Ispričali su mi da su telefonistice iz centrale prekidale sve razgovore, kad je računovođa Bianchi zvao Varese, kako bi mogle slušati njegove priče. Nije čudo: neke su zaista lijepe.

LOVAC BEZ SREĆE

— Uzmi pušku, Josipe, uzmi pušku i idi u lov — rekla je jednog jutra svome sinu neka žena. — Sutra se tvoja sestra udaje i htjela bi se najesti kaše i zečevine.

Josip je uzeo pušku i otišao u lov. Odmah je ugledao zeca koji je iskočio iz neke živice i otrčao u polje. Podigao je pušku, nanišanio i pritisnuo oroz. No puška je rekla: — Pum! — pravim ljudskim glasom i, umjesto da izbaci zrno, polako ga je ispustila na zemlju. Josip ga je podigao i stao ga začuđeno gledati. Zatim je pažljivo pregledao pušku i činilo mu se da je ista kao uvijek, pa ipak, umjesto da opali, rekla je »pum« veselim i svježim glasićem. Josip je pogledao i u cijev, ali kako je moguće da se netko sakrije u nju? I zaista, u cijevi nije bilo nikoga i ničega.

— A mama hoće zeca. A moja sestra hoće zečetine s kašom . . .

U tom je času onaj zec od malo prije ponovno prošao ispred Josipa. Bila je to zečica, imala je bijeli veo na glavi, na velu narandžino cvijeće, a hodala je sitnim koračićima.

— Hm — rekao je Josip — i zečica se udaje. Što mogu, pucat ću u kakvog fazana.

I zaista, malo podalje u šumi, ugledao je fazana kako šeće stazom, nimalo prestrašen, kao da je prvi dan lova, kad fazani još ne znaju što je puška.

Josip je nanišanio, pritisnuo oroz, a puška je rekla: — Pam! — Zatim: — Bam! Bam! — dva puta kao što bi reklo dijete igrajući se svojom puškom. Metak je pao na zemlju i prestrašio neke crvene mrave koji su pobjegli i sklonili se pod obližnji bor.

— Sve ljepše i ljepše — rekao je Josip već pomalo ljutito. — Mama neće biti baš oduševljena, ako se vratim prazne torbe.

Fazan koji je, čuvši onaj »bam, bam«, pobjegao u gustiš, pojavio se opet na stazi, no sada ga je slijedila njegova mladunčad, u redu jedan po jedan, a svi bi se bili najradije nasmijali. Posljednja je hodala majka, ponosna i zadovoljna kao da je dobila prvu nagradu.

— Ah, ti si zadovoljna, je li? — promrmljao je Josip. — Ti si se već odavno udala. A koga da sad ulovim?

Opet je napunio pušku i pažljivo se ogledao. Na jednoj grani stajao je kos i zviždukao kao da bi da kaže: pucaj u mene, pucaj.

Ali puška je rekla: — Bang! — poput djece kad čitaju stripove. I začuo se još nekakav zvuk iz puške koji je ličio smijehu. Kos je zviždukuo još veselije nego prije, kao da kaže: »Pucao si, čuo sam te, a sad nosi se odatle.«

— To sam i očekivao — rekao je Josip. — Čini se da danas puške štrajkuju.

— Jesi li imao sreće u lovu, Josipe? — upitala ga je majka kad se vratio.

— Da, mama. Uhvatio sam tri dobra, debela bijesa. Kako li će biti dobri s kašom!

PALAČA OD SLADOLEDA

Jedanput su u Bolonji sagradili čitavu palaču od sladoleda baš na glavnom trgu, i djeca su dolazila iz daleka da je liznu.

Krov je bio od tučena vrhnja, dim što se vijao iz dimnjaka od šećera, dimnjaci od ušećerena voća. Sve ostalo bilo je od sladoleda: vrata od sladoleda, zidovi od sladoleda, namještaj od sladoleda.

Jedno malecno dijete prihvatilo se nekog stola i polizalo mu noge, jednu za drugom, dok mu se stol nije srušio na glavu sa svim tanjurima, no i tanjuri su bili od sladoleda s čokoladom, onog najboljeg.

Općinski je stražar primijetio da se jedan prozor topi. Stakla su bila od sladoleda s jagodama, pa su se cijedili ružičasti potočići.

— Brzo! — uzviknuo je stražar. — Još brže!

I za tren oka svi su navalili i stali lizati kako se ne bi izgubila ni jedna kap remek-djela.

— Naslonjaču! — molila je neka staričica koja se nije mogla probiti kroz gužvu. — Naslonjaču za sirotu staricu. Tko će mi je donijeti? S naslonima za ruke, ako je moguće.

Jedan plemeniti vatrogasac požurio je da joj donese naslonjaču od sladoleda s vanilijom i kikirikijem, a sirota starica počela ju je blaženo lizati počevši upravo od naslona za ruke.

Bio je to veliki dan i, po liječničkoj naredbi, nikoga nije zabolio trbuh.

Još i sada, kad djeca traže još jedan sladoled, roditelji uzdišu:

— Eh, da, za tebe bi trebala palača od sladoleda kao ona iz Bolonje.

ŠETNJA RASTRESENOG IVICE

— Mama, idem malo u šetnju.
— Idi samo, Ivice, ali pazi kad prelaziš preko ceste.
— Dobro je, mama. Zdravo, mama.
— Uvijek si tako rastresen.
— Da, mama. Zdravo, mama.

Ivica je veselo izišao i u početku je bio veoma pažljiv. Svaki bi se čas zaustavio i opipao se.

— Jesam li čitav? Da — i nasmijao bi se.

Bio je tako sretan zbog svoje pažljivosti, da je stao skakutati kao vrabac, zastajati kao ukopan pred izlozima, gledati automobile, oblake i, naravno, počele su nevolje.

Jedan ga je čovjek veoma ljubazno prekorio:

— Kako si ti rastresen. Vidiš li? Već si izgubio ruku.
— Uf, istina. Kako sam nepažljiv.

Počeo je tražiti ruku, a našao je neku praznu limenku. A je li baš prazna? Da vidimo. A što je bilo u njoj prije negoli se ispraznila? Valjda nije bila prazna od prvoga dana . . .

Ivica je zaboravio da traži ruku, onda je zaboravio i na limenku, jer je ugledao nekog šepavoga psa, i, eto, da bi stigao šepavog psa prije negoli zakrene za ugao, izgubio je čitavu ruku do ramena; no nije niti primijetio i nastavio je trčati.

Jedna ga je dobra žena pozvala: — Ivice, Ivice, tvoja ruka!

Ali nije je uopće čuo.

— Što možemo — rekla je dobra žena. — Odnijet ću je njegovoj majci.

I otišla je kući Ivičine majke.

— Gospođo, donijela sam ruku vašega sina.
— Oh, taj rastresenjak. Ne znam više što ću s njim, što da mu kažem.
— Eh, da, sva su djeca takva.

Poslije nekog vremena došla je još jedna dobra žena.

— Gospođo, našla sam jedno stopalo. Ne pripada li možda vašem Ivici?
— Pa jasno, njegovo je, prepoznajem ga po poderanoj cipeli. Oh, kako je moj sin rastresen! Ne znam više što ću s njime.
— Eh, da, zna se, sva su djeca takva.

Poslije nekog vremena došla je jedna starica, zatim pekarov naučnik, onda neki tramvajac, pa čak i jedna učiteljica u penziji i svi su donijeli po koji komad Ivice: nogu, uho, nos.

— Postoji li koji dječak rastreseniji od mojega?
— Eh, gospođo, sva su djeca takva.

Konačno je stigao i Ivica skakućući na jednoj nozi, bez ušiju i ruku, ali veseo kao uvijek, veseo kao vrabac, a njegova je mama odmahnula glavom, sastavila ga i poljubila.

— Ne manjka ništa, mama? Jesam li bio dobar, mama?
— Da, Ivice, bio si zaista dobar.

PALAČA ZA RAZBIJANJE

Jednom su ljudi u Bustu Arsiziju bili zabrinuti, jer su djeca sve razbijala. Da ne govorimo o potplatima, hlačama i školskim torbama: razbijala su stakla igrajući se loptom, razbijala su tanjure za stolom, čaše u restoranima, a zidove nisu razbijala samo zato što nisu imala čekiće na raspolaganju.

Roditelji više nisu znali što će i kako će, pa su se obratili gradskom načelniku.

— Da uvedemo globu? — predložio je načelnik.

— Baš vam hvala — uzviknuli su roditelji — a platit ćemo je krhotinama, je li?

Na sreću, u tom kraju živi mnogo računovođa. Na svaku treću osobu dolazi po jedan, a svi odlično računaju. Bolje od svih ostalih računao je računovođa Gamberoni, star čovjek s mnogo unučadi i, prema tome, što se tiče krhotina, imao je bogato iskustvo. Uzeo je papir i olovku i izračunao štetu koju su djeca iz Busta Arsizija počinila razbijajući sve one lijepe i dobre stvari. Ispala je strašna svota: hiljadu hiljada četrnaest i trideset i tri.

— Polovicom te svote — dokazivao je računovođa Gamberoni — možemo sagraditi palaču za razbijanje i prisiliti djecu da je unište: ako ne ozdrave na taj način, neće više nikada ozdraviti.

Prijedlog bi prihvaćen, palača sagrađena za tili čas. Imala je sedam katova, devedeset i devet soba, svaka je soba bila puna namještaja, a svaki komad namještaja

prepun tanjura, zdjela, ukrasnih predmeta, a da se i ne spominju zrcala i pipe za vodu. Na dan otvorenja svako je dijete dobilo čekić i, kad je načelnik dao znak, vrata palače za razbijanje širom su se otvorila.

Šteta što televizija nije stigla na vrijeme da prenese taj prizor. Oni koji su ga vidjeli svojim očima i čuli vlastitim ušima tvrde da je bilo kao — ne bilo ga — početak trećeg svjetskog rata. Djeca su prelazila iz sobe u sobu poput Atilinih hordi i razbijala čekićima sve što bi im se ispriječilo na putu. Udarci su se čuli u čitavoj Lombardiji i u pola Švicarske. Djeca pedalj visoka navalila su na ormare velike poput krstarica i tako su ih temeljito raskomadala, da su ostale samo hrpe iverja. Mališani iz dječjeg vrtića, lijepi i dražesni u ružičastim i plavim pregačicama, marljivo su gazili po servisima za kavu, dok ih nisu pretvorili u finu prašinu kojom su zatim prašili lice. Na kraju prvog dana nije preostala niti jedna čitava čaša. Na kraju drugog dana počeo se osjećati nedostatak stolica. Trećeg su dana djeca navalila na zidove počevši od posljednjeg kata, no kad su stigla do četvrtog, mrtva umorna i pokrivena prašinom kao Napoleonovi vojnici u pustinji, ostavila su sve i vratila se teturajući svojim kućama, te otišla u krevet bez večere. Zaista su se iskalila i prošla ih je želja za razbijanjem; najednom su postala osjetljiva i nježna poput leptirića, te biste im mogli dopustiti da igraju nogomet na igralištu punom kristalnih čaša, a da ne otkrhnu niti jednu.

Računovođa Gamberoni je izračunao i dokazao da je grad Busto Arsizio uštedio dva nadmilijuna i sedam centimetara.

Ono što je preostalo od palače za razbijanje općina je ostavila na raspolaganje građanima. I tada ste mogli vidjeti uglednu gospodu s kožnatim torbama za spise i očalima — suce, advokate, savjetnike — kako dohvataju čekiće i trče da sruše jedan zid ili da raskomadaju neko stepenište, a s takvim su užitkom udarali, da bi kod svakog udarca osjetili kako se pomlađuju.

— Umjesto da se svađam sa ženom — veselo bi govorili — bolje nego da razbijam pepeljare i tanjure sobnog servisa, dara tete Mirice . . .

I udri čekićima.

Računovođi Gamberoniju je grad Busto Arsizio u znak zahvalnosti dodijelio orden s rupom od srebra.

ŽENA KOJA JE BROJILA KIHANJE

U Gavirati je jednom živjela neka žena koja je provodila dane brojeći koliko puta tko kihne, a zatim bi ispričala prijateljicama rezultate svog računanja, pa bi sve skupa nadugo i naširoko o tome naklapale.

— Apotekar je kihnuo sedam puta — pričala je žena.

— Ta je li moguće!

— Kunem se, nek mi otpadne nos ako ne kažem istinu, uhvatilo ga kihanje pet minuta prije podneva.

Brbljale su, brbljale i na kraju zaključile da apotekar dodaje vode u ricinusovo ulje.

— Župnik je kihnuo četrnaest puta — pričala je žena, crvena od uzbuđenja.

— Da se možda nisi zabunila?

— Nek mi otpadne nos, ako je i jedanput manje.

— Pa što će biti s nama!

Brbljale su, brbljale i na kraju zaključile da župnik meće previše ulja u salatu.

Jednog dana ta žena i njene prijateljice, a bilo ih je više od sedam, skupile su se pod prozorom gospodina Delija da osluškuju. No gospodin Delio nije uopće kihao, jer nije šmrkao duhan i nije bio prehlađen.

— Nije ni jedanput kihnuo — rekla je ona žena. — Tu je nešto sumnjivo.

— Upravo tako — rekle su njene prijateljice.

Gospodin Delio ih je čuo, pa je stavio pregršt papra u štrcaljku za ubijanje muha i, pazeći da ga ne primijete,

posuo ga po onim alapačama što su se sakrile pod prozorom.

— Ap-ćiha! — kihnula je ona žena.

— Ap-ćiha! Ap-ćiha! — nastavile su njene prijateljice. I udri kihati jedna za drugom.

— Ja sam kihnula više puta od vas — rekla je ona žena.

— Mi smo više — rekle su njene prijateljice. Počupale su se za kosu, stale se tući uzduž i poprijeko, poderale jedna drugoj odjeću i svaka je izgubila po jedan zub.

Poslije tog događaja ona žena nije više razgovarala sa svojim prijateljicama, već je kupila bilježnicu i olovku, stala lunjati sama i, kad god bi čula da je netko kihnuo, zabilježila bi to križićem.

Kad je umrla, ljudi su našli onu bilježnicu punu križića, pa su rekli: — Pogledajte, sigurno je bilježila svoja dobra djela. Koliko li ih je učinila! Ako ona ne ode u raj, neće nitko!

ZEMLJA BEZ OŠTRICE

Ivica Zgubidan bio je veliki putnik. Putovao je i putovao i jednoga dana dospio u neku zemlju gdje su uglovi kuća bili obli, a krovovi kuća nisu bili šiljati, već su imali oblik blage grbe. Uz cestu rasla je živica od ruža i Ivici se prohtjelo da jednu zatakne u zapučak. Berući ružu dobro je pazio da se ne ubode na trnje, no odmah je primijetio da trnje ne bode, nije bilo zašiljeno, već tupo i mekano kao od gume, te je škakljalo ruku.

— Pazi ovo — rekao je Ivica naglas.

Iza živice nadvirio se općinski stražar smiješeći se.

— Zar niste znali da je zabranjeno kidati ruže?

— Žao mi je, nisam se dosjetio.

— Onda ćete platiti samo pola globe — rekao je stražar koji se tako široko nasmiješio da je potpuno ličio onom čovječuljku koji je odveo Pinokija u Zemlju igračaka. Ivica je primijetio da stražar zapisuje globu olovkom bez šiljka, pa mu je pobjeglo:

— Hoćete li biti tako dobri da mi pokažete vašu sablju?

— Vrlo rado — rekao je stražar. I, naravno, niti sablja nije imala oštrice.

— Pa kakva je to zemlja?

— To je Zemlja bez oštrice — odgovorio je stražar tako ljubazno, da bi sve njegove riječi trebalo napisati velikim slovima.

— A što je sa čavlima?

— Ukinuli smo ih već odavno, sve radimo pomoću ljepila. A sada, molim vas, dajte mi dvije pljuske.

Ivica je razjapio usta kao da treba progutati čitavu tortu.

— Ali molim vas, neću da svršim u zatvoru zbog uvrede službene osobe. One dvije pljuske možda bih trebao dobiti, ali nikako dati ih.

— Tu je takav običaj — prijazno je objasnio stražar. — Čitava globa je četiri pljuske, a pola samo dvije.

— Stražaru?

— Stražaru.

— Pa to je nepravedno, strašno je.

— Jasno da je nepravedno, jasno da je strašno — rekao je stražar. — To je tako mrsko da ljudi, kako ne bi bili prisiljeni pljuskati ni krive ni dužne stražare, i te kako paze da ne učine nešto što se kosi sa zakonom. Hajde, dajte mi te dvije pljuske, a drugi put malo bolje pazite.

— Ali ja neću niti da vam zvrcnem obraz: pomilovat ću vas umjesto pljuske.

— Kad je tako — zaključio je stražar — morat ću vas otpratiti do granice.

I Ivica je, posramljen, morao napustiti Zemlju bez oštrice. No još uvijek sanja kako bi se vratio da ondje živi što mirnije i nježnije u kakvoj lijepoj kućici s krovom bez šiljka.

ZEMLJA SA S

Ivica Zgubidan bio je veliki putnik. Putovao je i putovao dok nije stigao u Zemlju sa S.

— A kakva je to zemlja? — zapitao je nekog građanina koji se odmarao u sjeni jednog stabla.

Građanin je umjesto odgovora izvadio iz džepa nožić i pokazao ga, otvorena, na dlanu.

— Vidite li ovo?

— To je nožić.

— E, nije. To je »snožić«, to jest nožić sa S. Služi za rast olovaka kad se potroše i jako je koristan u školi.

— Divno — rekao je Ivica — a onda?

— Onda imamo »svješalicu«.

— Valjda mislite vješalicu?

— Vješalica malo čemu služi, ako nemate kaput koji biste na nju objesili. Naša »svješalica« posve je drukčija. Na nju ne treba ništa objesiti, sve već visi. Ako vam treba ogrtač, idete onamo i uzmete ga. Ako nekome treba kaputić, ne treba ga kupiti: ide do »svješalice« i uzme ga. Postoje zimske i ljetne »svješalice«, te muške i ženske. Tako se uštedi mnogo novaca.

— Zaista divno. A onda?

— Onda imamo »sfotografski aparat« koji, umjesto da fotografira, izrađuje karikature, pa se barem nasmijemo. Onda imamo »stop«.

— Brrr, strah me hvata.

— Baš naprotiv; »stop« je sušta suprotnost topu, a služi za razbijanje rata.

— A kako radi?

— To je barem lako, i dijete može rukovati »stopom«. Ako bukne rat, zatrubimo u »strubu«, opalimo iz »stopa« i rat je odmah gotov.

Čudesna li je ta Zemlja sa S.

LJUDI OD MASLACA

Ivica Zgubidan, veliki putnik i slavni istraživač, dospio je jednog dana u Zemlju ljudi od maslaca. Kad bi se našli na suncu, odmah bi se rastopili, pa su morali uvijek živjeti na svježim mjestima i zato su stanovali u gradu, gdje su hladnjaci zamjenjivali kuće. Ivica je prolazio ulicama i viđao ih na prozorima njihovih frižidera, a na glavama su držali termofore s ledom. Na vratima svakog frižidera nalazio se telefon za razgovor s ukućanima.

— Halo.

— Halo.

— Tko govori?

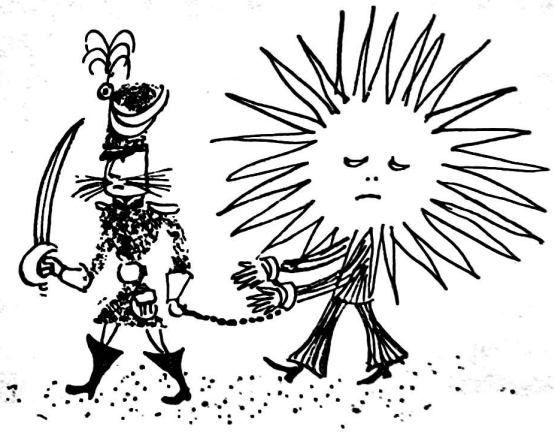

— Ja sam kralj ljudi od maslaca. Čisto vrhnje prvorazredne kvalitete. Mlijeko švicarskih krava. Jeste li dobro pogledali moj frižider?

— Ta molim vas, od suha je zlata! Ali, zar nikada ne izlazite?

— Zimi, ako je dosta hladno, u automobilu od leda.

— A ako slučajno sunce naglo izviri iza oblaka, dok je Vaše veličanstvo na šetnji?

— Ne može, nije dozvoljeno. Moji bi ga vojnici strpali u zatvor.

— Bum! — rekao je Ivica. I otišao u neku drugu zemlju.

Ovo je priča o Alisi Padalici koja je padala uvijek i posvuda.

Djed ju je tražio da je odvede u park:

— Alisa, gdje si, Alisa?

— Ovdje sam, djede.

— Gdje, ovdje?

— U budilniku.

Da, otvorila je poklopac budilnika da vidi što je u njemu, pa je svršila među kotačićima i perima i sada je neprestano morala skakati da je ne bi ukliještila ona mašinerija što se pokretala uz tiktakanje.

Jednom ju je djed tražio da joj dade doručak:

— Alisa! Gdje si, Alisa?

— Ovdje sam, djede.

— Gdje, ovdje?

— Pa upravo ovdje, u boci. Bila sam žedna i pala sam u bocu.

Teškom je mukom plivala da bi se održala na površini. Sreća što je prijašnjeg ljeta u Sperlongi naučila plivati.

— Čekaj! Sad ću te upecati.

Djed je spustio uzicu u bocu, Alisa se uhvatila za nju i spretno se uspentrala. Bila je dobra gimnastičarka.

Još je jednom Alisa nestala. Tražio ju je djed, tražila ju je baka, tražila ju je susjeda koja je uvijek dolazila pročitati djedove novine da uštedi četrdeset dinara.

— Jao si ga nama, ako je ne nađemo prije negoli se vrate s posla njeni roditelji! — prestrašeno je mrmljala baka.

— Alisa! Alisa! Gdje si, Alisa!

Ovog puta Alisa se nije javila. Nije se mogla javiti. Radoznalo njuškajući po kuhinji pala je u ladicu s ubrusima i stolnjacima, gdje je i zaspala. Netko je zatvorio ladicu ne primijetivši je. Kad se probudila, Alisa se našla u mraku, ali se nije prestrašila. Jedanput je dospjela u pipu za vodu, a ondje je bilo mnogo mračnije.

»Morat će pripremiti stol za večeru — razmišljala je Alisa. — Tada će otvoriti ladicu.«

No nitko nije niti pomišljao na večeru upravo zato što nisu mogli naći Alisu. Roditelji su joj se vratili s posla i vikali su na djeda i na baku: — Evo, kako je vi čuvate!

— Naša djeca nisu padala u pipe za vodu — prosvjedovali su djed i baka. — U naše su vrijeme padali samo s kreveta i nabijali koju čvorugu na glavi.

Konačno je Alisi dozlogrdilo čekanje. Stala je kopati među stolnjacima, doprla do dna ladice, te počela udarati nogom. — Bum, bum, bum.

— Tišina — rekao je otac. — Čujem nekakvu lupu.

— Bum, bum, bum — zvala je Alisa.

Kakvih li zagrljaja i poljubaca, kad su je našli. A Alisa je odmah iskoristila priliku da padne u džepić tatina kaputa i, prije negoli su je izvukli, stigla je zamazati lice igrajući se kemijskom olovkom.

CESTA OD ČOKOLADE

Jednom su tri brata iz Barlette, hodajući kroz polja, našla potpuno glatku i smeđu cestu.

— Što je to? — reče prvi.

— Drvo nije — reče drugi.

— Nije ni ugljen — reče treći.

Da bi doznali nešto pobliže, sva su trojica kleknula i liznula.

Bila je to čokolada, cesta od čokolade. Pojeli su komadićak, zatim još jedan, spustila se večer, a tri su brata još uvijek jela cestu od čokolade, sve dok nisu smazala i posljednji kvadratić. Nije više bilo ni ceste ni čokolade.

— Gdje smo? — upitao je prvi.

— U Bariju nismo — rekao je drugi.

— Nismo ni u Molfetti — rekao je treći.

Nisu znali što će. Na sreću, stigao je s polja neki seljak sa svojim taljigama.

— Ja ću vas odvesti kući — rekao je seljak. I odvezao ih je u Barlettu, do kućnog praga. Silazeći s taljiga, primijetili su da su ove od kolača. Bez ijedne riječi stali su jesti taljige i nisu ostavili ni kotače ni glavine.

U Barletti nisu nikada prije živjela tri tako sretna brata, a tko zna kad će opet živjeti.

IZMIŠLJANJE BROJEVA

— Da izmišljamo brojeve?

— Izmišljajmo ih, ja ću početi. Jedva jedan, jedva dva, jedva tri, jedva četiri, jedva pet, jedva šest.

To je premalo. Slušaj ovo: premilijun, bilijardina, osmetina, hiljadetina, milijardetina i milijardun.

— A ja ću izmisliti tablicu množenja:

triput jedan budi spreman
triput dva ne boj se psa
triput tri igrajmo svi
triput četiri bocu začepili
triput pet iš'o je na slet
triput šest hajd' na ples
triput sedam konja sedlam
triput osam obro je bostan
triput devet strah i trepet
triput deset bježi u krevet.

— Koliko stoji ovaj kolač?

— Dvije čvoruge na glavi.

— Koliko ima odavde do Milana?

— Tisuću novih kilometara, jedan polovni kilometar i sedam čokoladnih bombona.

— Koliko je teška suza?

— Kako koja: suza razmažena djeteta lakša je od vjetra, a suza gladna djeteta teža je od čitave zemlje.

— Koliko je duga ova priča?

— Previše.

— Onda brzo izmislimo još neke brojeve, pa da završimo. Reći ću ih onako kako se govore kod nas, u Modeni: jenči, dvanči, trinči, četiri, četirinči, ekspres filimbus, iz lavora voda pljus.

— A ja ću brojiti kako ja znam: jen, dva, tri, tu smo svi, kruška, jabuka, šljiva, pif, puf, paf i deset.

BRIF, BRUF, BRAF

U nekom tihom dvorištu dva su se dječaka igrala tako da su izmišljala nov jezik kako bi mogla razgovarati, a da ih ostali ne razumiju.

— Brif, braf — rekao je prvi.

— Braf, brof — odgovorio je drugi.

I udarili su u smijeh.

Na balkonu prvoga kata jedan je dobri stari gospodin čitao novine, a na prozoru kuće nasuprot bila je neka stara gospođa, niti dobra, a niti zla.

— Kako su glupa ova djeca — rekla je gospođa.

No, dobri gospodin nije se složio:

— Meni se ne čini.

— Nećete valjda tvrditi da ste razumjeli što su rekli.

— Bogme jesam, sve sam razumio. Prvi dječak je rekao: kako krasan dan. Drugi je odgovorio: sutra će biti još ljepši.

Gospođa je uzdigla nos, no nije ništa rekla, jer su dječaci opet stali govoriti svojim jezikom.

— Maraski, barabaski, pirimoski — rekao je prvi dječak.

— Bruf — odgovorio je drugi.

I opet su obojica prasnula u smijeh.

— Nećete valjda tvrditi da ste i sada razumjeli — uvrijeđeno je uzviknula stara gospođa.

— E, jesam, sve sam razumio — nasmiješio se stari gospodin. — Prvi je dječak rekao: kako smo sretni što smo na svijetu. A drugi je odgovorio: svijet je krasan.

— No, je li doista lijep? — upitala je stara gospođa.

— Brif, bruf, braf — odgovorio joj je stari gospodin.

KUPOVANJE ŠTOKHOLMA

Na sajam u Gaviratu dolaze nekakvi ljudi koji prodaju sve i svašta, a boljih trgovaca od njih nećete nigdje naći.

Jednog petka došao je neki čovječuljak koji je prodavao čudne stvari: planinu Mont Blanc, Indijski ocean, Mjesečeva mora, a tako je divno hvalio svoju robu, da mu je poslije jednog sata ostao samo grad Štokholm.

Kupio ga je neki brijač plativši za njega jedno šišanje s masažom.

Brijač je pribio između dva zrcala potvrdu u kojoj je stajalo: Vlasnik grada Štokholma. Ponosno ju je pokazivao mušterijama i odgovarao na sva njihova pitanja.

— To je grad u Švedskoj, štaviše, glavni grad.

— Ima gotovo milijun stanovnika, i, naravno, svi su moji.

— Tu je i more, jasno, no ne znam tko mu je vlasnik.

Brijač je malo-pomalo uštedio novaca i prošle je godine otišao u Švedsku da obiđe svoj grad. Štokholm mu se učinio čudesnim, a Šveđani jako prijazni. Oni nisu razumjeli niti jedne riječi od svega što im je govorio brijač, a on nije razumio niti slova od njihovih odgovora.

— Ja sam gospodar grada, znate li vi to? Jesu li vas obavijestili?

Šveđani su se smiješili i kimali glavama, jer nisu razumjeli, ali bili su ljubazni, a brijač je sav sretan trljao dlanove:

— Ovakav grad za jedno šišanje s masažom! Zaista sam ga jeftino platio.

A nije imao pravo. Platio ga je i preplatio. Jer svako dijete, došavši na svijet, gospodar je čitavoga svijeta i ne treba za njega platiti niti pare, već samo zasukati rukave, ispružiti ruke i uzeti ga.

TAKNUTI KRALJEV NOS

Jednom je Ivica Zgubidan odlučio da otputuje u Rim i da dotakne kraljev nos. Njegovi su ga prijatelji odgovarali od tog nauma govoreći mu: — Pazi, to je opasno. Ako se kralj razljuti, izgubit ćeš svoj nos sa čitavom glavom.

No Ivica je bio tvrdoglav. Dok se spremao na put, vježbe radi, pošao je posjetiti župnika, načelnika i žandara i svoj je trojici dodirnuo nos tako oprezno i spretno da nisu ni primijetili.

Stigavši u susjedni grad, potražio je guvernerovu, predsjednikovu i sučevu kuću. Posjetio je te važne ličnosti i dotaknuo im nos jednim ili s dva prsta. Važne su se ličnosti ponešto uvrijedile, jer im se činilo da je Ivica pristojan, a znao je o svemu razgovarati. Predsjednik se naljutio i uzviknuo: — Ta zar vi mene vučete za nos?

— Ni govora — rekao je Ivica. — Otjerao sam vam muhu.

Predsjednik se ogledao, no nije vidio ni muhe ni komarca, a Ivica se u međuvremenu brzo poklonio i izišao ne zaboravivši zatvoriti vrata za sobom.

Ivica je imao bilježnicu u koju je zapisivao sve nosove koje bi uspio dodirnuti. Bili su to sve važni nosovi.

No u Rimu broj nosova tako je naglo porastao, da je Ivica morao kupiti deblju bilježnicu. Dovoljno je bilo da prošeće ulicom i već bi sreo nekoliko ekselencija, pokojeg zamjenika ministra i desetak glavnih sekretara.

Direktore da i ne spominjemo: bilo je više direktora negoli prosjaka. I svi su ti nosovi bili prilično pristupačni. Njihovi su vlasnici mislili da im Ivica Zgubidan dodiruje nos iz poštovanja prema njihovu autoritetu, a neki su čak počeli zahtijevati od svojih podređenih da ih pozdravljaju na isti način. Govorili su:

— Od sada dalje, umjesto da mi se klanjate, mogli biste mi dodirnuti nos. To je modernije i finije.

Podređeni se u početku nisu usuđivali dodirivati nosove svojih starješina, no, kako su ih ovi stali bodriti širokim osmijesima, navalili su, te stali dodirivati, stiskati, opipavati nosove: uzvišeni nosovi postali su sjajni i crveni od zadovoljstva.

Ivica nije zaboravio svoj glavni cilj i samo je čekao pogodnu priliku. A ta mu se pružila za vrijeme jedne povorke. Ivica je primijetio da se s vremena na vrijeme netko od prisutnih izdvaja iz mase, skače na stepenice kraljevske kočije i predaje kralju kovertu, vjerojatno kakvu molbu, koju bi kralj, smiješeći se, predavao svom prvom ministru.

Kad se kočija dovoljno približila, Ivica je skočio na stepenicu i, dok mu se kralj ljubazno smiješio, rekao je: — Dopustite — pružio ruku i protrljao vrškom kažiprsta vrh nosa njegova Veličanstva.

Kralj je zabezeknuto protrljao svoj nos, zaustio da nešto kaže, no Ivica se jednim skokom unatrag već sklonio na sigurno, među ljude. Prolomio se burni pljesak i odmah su i drugi građani oduševljeno požurili da slijede Ivičin primjer: skakali su na kočiju, hvatali kralja za nos i drmali ga.

— To je novi znak poštovanja, Veličanstvo — šaptao je prvi ministar kralju u uho, smiješeći se.

No kralja je prošla volja za smijehom: zabolio ga je nos i počeo cijediti, a on nije imao vremena da obriše svjećicu, jer mu njegovi vjerni podanici nisu davali predaha, već su ga i dalje veselo vukli za nos.

Ivica se zadovoljan vratio u svoje mjesto.

ČUVENA KIŠA U PIOMBINU

Jedanput su u Piombinu padali bomboni. Padali su krupni poput grada, a bili su svakojakih boja: zeleni, ružičasti, ljubičasti, plavi. Neki je dječak stavio u usta bombon zelene boje da ga kuša i osjetio da ima okus mente. Drugi dječak uzeo je ružičasti bombon, a taj je imao ukus jagode.

— To su bomboni! Bomboni!

I svi su izletjeli na ulice da napune džepove. No nisu stizali niti da ih pokupe, a već su pali novi.

Kiša nije dugo trajala, ali kad je prestala, sve su ulice bile prekrivene sagom mirisnih bombona koji su škripali pod nogama. Đaci su, vraćajući se iz škole, našli još dovoljno bombona da napune školske torbe. Starice su ih pokupile i napravile velike zavežljaje od svojih marama.

Bio je to veliki dan.

I sada još mnogi ljudi čekaju da s neba stanu padati bomboni, no onaj oblak nije se više nadvio nad Piombinom, niti nad Torinom, a možda neće proći niti nad Cremonom.

VRTULJAK IZ CESENATICA

Jednom je u Cesenatico, na morsku obalu, stigao nekakav vrtuljak. Imao je samo šest drvenih konja i šest crvenih džipova, ponešto izblijedjelih za ukus današnje djece. Čovječuljak koji je rukama gurao vrtuljak, bio je sitan, mršav, tamnoput, a na licu mu se vidjelo da jede jedanput u tri dana. Jednom riječju, nije to bio neki naročiti vrtuljak, no djeci kao da se činilo da je od čokolade, jer su se neprestano vrtjela oko njega, divila mu se i jogunila da se uspnu na nj.

— Što li je tom vrtuljku, kao da je od meda? — govorile su majke. I predlagale bi djeci: — Idemo pogledati dupine u kanalu, pođimo sjesti u onu kavanu sa sjedalima-ljuljačkama.

Ništa od toga. Djeca su htjela vrtuljak.

Jedne se večeri jedan stari gospodin, pošto je ukrcao unuka u džip, uspeo na vrtuljak i uzjahao drvenog konjića. Nije mu bilo udobno, jer je imao duge noge, pa su mu stopala dodirivala tlo, no svejedno se smijao. Ali čim je čovječuljak pokrenuo vrtuljak, desilo se čudo: u tili čas stari se gospodin našao u visini cesenatskog nebodera, a njegov je konjić galopirao zrakom upravivši njušku ravno u oblake. Pogledao je dolje i vidio čitavu Romanju, zatim cijelu Italiju, a onda Zemlju koja se udaljavala pod kopitima konja i ubrzo se pretvorila u mali plavi vrtuljak što se vrtio, vrtio pokazujući redom kontinente i oceane kao nacrtane na zemljopisnoj karti.

»Kamo ćemo?«, pitao se stari gospodin.

U tom času prošao je ispred njega unučić za volanom stara, izblijedjela džipa, koji se pretvorio u svemirski brod. Iza njega, u redu, sva ostala djeca, mirna i sigurna u svojoj putanji poput brojnih umjetnih satelita.

Tko zna gdje je sada bio čovječuljak iz vrtuljka; no još se uvijek čula ploča što je svirala neki ružni ča-ča-ča: svaki krug na vrtuljku trajao je koliko čitava ploča.

»U tom grmu leži zec — pomislio je stari gospodin. — Onaj čovjek mora da je čarobnjak.«

Pomislio je također: »Ako za vrijeme jedne ploče obletimo čitavu Zemlju, potući ćemo Gagarinov rekord.«

Sad je svemirska karavana letjela nad Tihim oceanom s mnogo otočića, nad Australijom gdje su skakali klokani, nad Južnim polom s milijunima pingvina što su ih gledali podigavši nosove, no nije bilo vremena da ih se prebroji: umjesto njih već su američki Indijanci davali dimne znakove, zatim evo njujorških nebodera, onda samo jedan neboder, a bio je to cesenatski. Ploča je bila gotova. Stari se gospodin začuđeno ogledao: opet je bio na starom, pitomom vrtuljku na obali Jadranskog mora, a tamni i mršavi čovječuljak kočio je polako, bez trzaja.

Stari je gospodin teturajući sišao.

— Slušajte, vi — rekao je čovječuljku. No ovaj nije imao vremena da ga sluša, druga su djeca zauzela konjiće i džipove, vrtuljak je opet krenuo na novi put oko svijeta.

— Recite mi — opet je pokušao stari gospodin, već ponešto ljutito.

Čovječuljak ga nije ni pogledao. Gurao je vrtuljak. Vesela dječja lica tražila su pogledom svoje roditelje koji su stajali u krugu s ohrabrujućim smiješkom na ustima.

Čarobnjak, taj bijedni čovječuljak? Čarobni vrtuljak, ta smiješna mašina što tetura uz zvukove ružnog ča-ča-ča?

— Neka — zaključio je starac — bolje da to nikome i ne spomenem. Možda bi mi se ljudi smijali iza leđa i još bi mi rekli: zar ne znate da je u vašim godinama opasno ići na vrtuljak, može vas uhvatiti vrtoglavica?

NA PLAŽI U OSTIJI

Nekoliko kilometara od Rima nalazi se Ostijska plaža, kamo ljeti odlaze tisuće i tisuće Rimljana, pa na plaži nema mjesta niti da se iskopa rupa lopaticom, a oni koji posljednji stignu nemaju gdje da pobodu suncobran.

Jednom je na Ostijsku plažu stigao neki čudni gospodin, zaista duhovit. Stigao je posljednji, sa suncobranom pod miškom, i nije našao mjesta da ga pobode. Tada ga je otvorio, namjestio nešto na dršku, i suncobran se odmah uzdigao uvis, preletio tisuće kupača i zaustavio se baš na morskoj obali, ali dva-tri metra iznad ostalih suncobrana. Duhoviti gospodin otvorio je svoju ležaljku, koja je također stala lebdjeti; legao je u sjenu suncobrana, izvadio iz džepa neku knjigu i počeo čitati udišući morski zrak, pun soli i joda.

Ljudi ga isprva nisu ni primijetili. Svi su bili pod svojim suncobranima i nastojali ugledati komadić mora među glavama onih koji su bili ispred njih, ili su rješavali križaljke, no nitko nije gledao uvis. Najednom je neka gospođa čula kako je nešto palo na njen suncobran, pomislila je da se radi o lopti, izišla je da se obrecne na djecu, ogledala se, pogledala uvis i ugledala duhovitog gospodina kako lebdi nad njenom glavom.

Gospodin je gledao dolje i zamolio onu gospođu:

— Oprostite, gospođo, pala mi je knjiga. Hoćete li biti tako dobri da mi je dobacite?

Gospođa je od čuda sjela na pijesak, a kako je bila jako debela, nije mogla ustati. Dotrčali su njeni rođaci da joj pomognu, a ona im je, bez riječi, prstom pokazala leteći suncobran.

— Molim vas — ponovio je duhoviti gospodin — hoćete li mi dobaciti moju knjigu?

— Zar ne vidite da ste prestrašili našu tetku?

— Žao mi je, zaista nisam htio.

— Onda siđite odanle, to je zabranjeno.

— Ni govora, na plaži nije bilo mjesta, pa sam se ovdje smjestio. I ja plaćam porez, da znate!

Jedan za drugim, svi Rimljani koji su se zatekli na plaži, stali su gledati u zrak i, smijući se, pokazivati prstom čudnog kupača.

— Pazi onoga — govorili su. — Ima suncobran na mlazni pogon.

— Gagarine — vikali su — mogu li i ja k tebi?

Jedan mu je dječak dobacio knjigu, a gospodin je stao nervozno listati dok nije našao gdje je stao, zatim je otpuhnuo i nastavio čitati. Malo-pomalo pustili su ga na miru. Samo su djeca s vremena na vrijeme zavidno pogledavala u zrak, a oni najhrabriji bi i poviknuli:

— Gospodine, gospodine!

— Što hoćete?

— Zašto nas ne naučite kako se lebdi?

No gospodin bi samo otpuhnuo i nastavio čitati. U suton suncobran je poletio uz lagani zvižduk, duhoviti gospodin spustio se na cestu pokraj svog motorkotača, zajahao ga i otišao. Tko zna tko je bio i tko zna gdje je kupio onaj suncobran.

MIŠ IZ STRIPOVA

Jednom mišiću iz stripova dojadilo je živjeti među stranicama časopisa, pa je, željan da zamijeni okus papira za okus sira, skočio i našao se u svijetu pravih miševa od krvi i mesa.

— Skvaš! — odmah je uzviknuo osjetivši miris mačke.

— Kako ste rekli? — prošaptali su drugi miševi, zbunjeni tom čudnom riječju.

— Splum, bang, gulp! — rekao je mišić koji je govorio samo jezikom stripova.

— Mora biti Turčin — primijetio je neki stari brodski miš koji je, prije negoli je otišao u penziju, plovio po Sredozemlju. I pokušao mu se obratiti na turskom. Mišić ga je začuđeno pogledao i rekao:

— Ziip, fiiiš, bronk.

— Nije Turčin — zaključio je stari moreplovac.

— A što je onda?

— Tko bi ga znao.

I tako su ga prozvali Tkobigaznao, a držali su ga pomalo za seosku ludu.

— Tkobigaznao — pitali bi ga — što više voliš parmezan ili grojer?

— Spliit, grong, ziziziiir — odgovorio bi mišić iz stripova.

— Idi bestraga — smijali su se miševi. A oni manji vukli su ga za rep ne bi li čuli gdje onako smiješno prosvjeduje: — Zoong, splaš, skvarr!

Jednom su pošli u lov u neki mlin pun vreća bijelog i žutog brašna. Miševi su zagrizli u tu blagodat i stali žvakati kao za okladu: krik, krik, krik, kako već rade miševi kad žvaču. Ali miš iz stripova je žvakao: — Krek, skrek, skererek.

— Nauči barem jesti kao pristojan čovjek — promrmljao je miš moreplovac. — Da smo na brodu, već bismo te bili bacili u more. Je li ti doprlo do mozga da proizvodiš odvratne zvukove?

— Kreng — rekao je miš iz stripova i ponovno se uvukao u vreću žutoga brašna.

Moreplovac je namignuo ostalima i svi su tiho otišli i ostavili stranca njegovoj sudbini, uvjereni da neće nikada više pronaći put do kuće.

Mišić je još neko vrijeme nastavio grickati. Kad je konačno primijetio da je ostao sam, bio je već pregusti mrak, a da bi potražio put, te je odlučio da prenoći u mlinu. Upravo je počeo drijemati, kad se u tami upale dva žuta semafora i začu se strašan šušanj lovčevih šapa. Mačka!

— Skvaš! — rekao je mišić drhteći.

— Gragrranjau! — odgovorila je mačka. O čuda, bila je to mačka iz stripova! Pleme pravih mačaka otjeralo ju je, jer nije znala mijaukati kako se priliči.

Dvoje se otpadnika zagrlilo, zaklelo jedno drugome na vječno prijateljstvo, te provelo čitavu noć razgovarajući na čudnom jeziku stripova. Divno su se razumjeli.

PRIČA O KRALJEVSTVU PROŽDRLJIVIJI

U dalekoj, drevnoj zemlji Proždrljiviji, istočno od Dobropijske vojvodine, prvi je kraljevao Proždrljivko Probavljač, a tako su ga zvali jer, kad bi pojeo rezance, progutao bi i tanjur i divno ga probavio.

Naslijedio ga je na prijestolju Proždrljivko Drugi kog su nazivali Tri Žlice, jer je jeo rezance u juhi služeći se istovremeno trima srebrnim žlicama: dvije je držao svojim rukama, a treću je držala kraljica i jao si ga njoj, ako žlica ne bi bila puna.

Poslije njega su se izredali na prijestolju Proždrljivije, koje se nalazilo na čelu trpeze, prostrte danju i noću:

Proždrljivko Treći, zvan Predjelo.
Proždrljivko Četvrti, zvan Kotlet na parmski način.
Proždrljivko Peti, zvan Izjelica.
Proždrljivko Šesti, zvan Smažipuran.
Proždrljivko Sedmi, kog su zvali »Ima li još?«, a progutao je čak i krunu, iako je bila od kovanog željeza.
Proždrljivko Osmi, zvan »Kora od sira«, nije našao na stolu više ništa za jelo pa je progutao stolnjak.
Proždrljivko Deveti, zvan Čelična vilica, pojeo je prijestolje sa svim jastucima.

I tako je dinastija nestala.

ALISA JE PALA U MORE

Jedanput je Alisa Padalica otišla na more, zaljubila se u njega, pa se nikako nije dala iz vode.

— Alisa, van iz mora! — zvala ju je mama.

— Odmah, evo me — odgovorila bi Alisa, a ujedno bi mislila: — Ostat ću u vodi dok mi ne narastu peraje i ne pretvorim se u ribu.

Navečer, prije negoli je išla u krevet, pogledala bi u zrcalo rastu li joj na leđima peraje ili barem koja srebrna ljuska. No nalazila je samo zrnca pijeska, kad se ne bi dobro istuširala.

Jednog je jutra sišla na plažu ranije nego inače i srela nekog dječaka koji je skupljao školjke i morske ježeve. Bio je ribarev sin i znao je mnogo o moru.

— Znaš li kako se postaje riba? — upitala ga je Alisa.

— Odmah ću ti pokazati — odgovorio joj je dječak.

Položio je na hrid rubac s ježevima i školjkama i skočio u more. Prošao je jedan minut, prošla su dva, a dječak se nije pojavio na površini. No evo, umjesto njega izronio je dupin, stao se prevrtati među valovima i veselo štrcati vodu uvis. Dupin se počeo igrati oko Alisinih nogu, a ona ga se uopće nije bojala.

Poslije nekog vremena dupin se, uz elegantan udarac repom, uputio prema pučini. Umjesto njega izronio je dječak i nasmiješio se:

— Jesi li vidjela kako je lako?

— Vidjela sam, ali ne znam hoću li i ja moći.

— Pokušaj.

Alisa je skočila u more žarko želeći da se pretvori u morsku zvijezdu, a kad tamo, pala je u neku školjku što je upravo zijevala, da se naglo zatvori zarobivši Alisu i njene sanje.

»Opet sam u nevolji«, pomislila je djevojčica. Kakva tišina, kakva svježina ondje dolje, u školjci. Bilo bi lijepo ostati ondje zauvijek, živjeti na dnu mora kao nekada morske vile. Alisa je uzdahnula. Sjetila se mame koja je mislila da Alisa još uvijek spava; sjetila se tate koji je upravo te večeri trebao doći iz grada, jer je bila subota.

— Ne mogu ih ostaviti same, previše me vole. Ovog puta vratit ću se na zemlju.

Uprla se rukama i nogama i uspjela toliko rastvoriti školjku, da je mogla iskočiti iz nje i isplivati na površinu. Dječak sa školjkama bio je već daleko. Alisa nije nikada nikome ispričala što joj se dogodilo.

RAT ZVONA

Bio jedanput jedan rat, veliki i strašni rat, u kom su umirali mnogi vojnici na jednoj i na drugoj strani. Mi smo bili ovdje, a naši neprijatelji ondje, i pucali smo jedni na druge danju i noću, ali rat je tako dugo trajao da je na kraju ponestalo bronze za topove, nismo više imali željeza za noževe i tako dalje.

Naš zapovjednik, Nadgeneral Bombaš Pucač Tutnjavaš, zapovjedio je da se sva zvona skinu sa zvonika i da se rastale da bi se od njih iskovao ogroman top: samo jedan, ali tako velik da se njime može dobiti rat samo jednim pucnjem.

Trebalo je sto tisuća dizalica da se podigne taj top; za prijevoz na front bilo je potrebno dvadeset i sedam vlakova. Nadgeneral je trljao dlanove od zadovoljstva i govorio: — Kad moj top opali, neprijatelji će pobjeći čak na Mjesec.

Kucnuo je veliki trenutak. Top je upravljen na neprijatelja. Mi smo začepili uši da nam tutanj ne probije bubnjiće.

Nadgeneral Bombaš Pucač Tutnjavaš naredio je: — Pali!

Jedan je artiljerac pritisnuo dugme. I najednom, s jednog kraja fronta na drugi, razlegla se zaglušujuća zvonjava: — Din! Don! Dan!

Mi smo izvukli pamuk iz ušiju da bolje čujemo.

— Din! Don! Dan! — Grmjela je topina. A sto tisuća jeka ponavljalo je brdima i dolinama: — Din! Don! Dan!

— Pali! — dreknuo je Nadgeneral po drugi put: — Pali! Hajd!

Artiljerac je ponovno pritisnuo dugme i opet se veseli koncert zvona razlegnuo iz rova u rov. Kao da su najednom počela zvoniti sva zvona naše domovine. Nadgeneral je čupao kosu od bijesa i nastavio je čupati, dok mu nije preostala samo jedna jedina vlas.

Onda je nastalo zatišje. Kad evo, s one strane fronta, kao da je netko dao znak, začuo se veseli, zaglušujući odgovor: — Din! Don! Dan!

Jer morate znati da je i neprijateljskom zapovjedniku, Smrtiralu Von Bomben Pucen Tutnjavenu, palo na pamet da izradi topinu od svih zvona njegove zemlje.

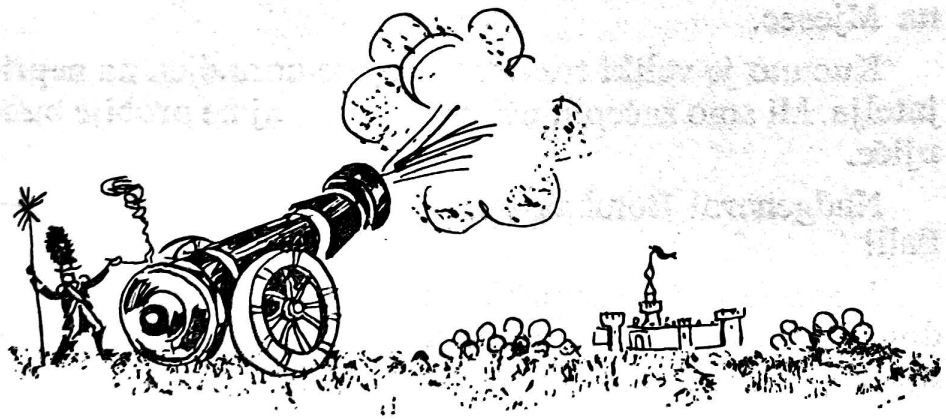

— Din! Dan! — grmio je sada naš top.

— Don! — odgovarao je neprijateljski top. A vojnici dviju vojski iskakali su iz rovova, trčali jedni u susret drugima, plesali i vikali: — Zvona, zvona! Praznik je! Buknuo je mir!

Nadgeneral i Smrtiral ukrcali su se u svoje automobile i odjurili daleko, potrošili sav benzin, no zvuk zvona ih je i dalje pratio.

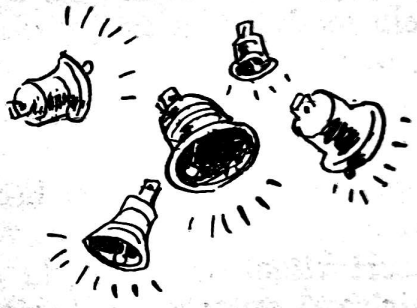

LJUBIČICA NA SJEVERNOM POLU

Jednog je jutra na Sjevernom polu bijela medvjedica nanjušila neki čudan miris, pa je rekla velikom medvjedu (mali medvjed bio joj je sin):

— Da nije stigla kakva ekspedicija?

No ljubičicu su našli medvjedići. Bila je mala i drhtala je od hladnoće, no i dalje je hrabro mirisala, jer joj je to bila dužnost.

— Mama, tata! — uzviknuli su medvjedići.

— Ja sam odmah rekla da se radi o nečem čudnom — rekla je bijela medvjedica svojoj obitelji. — A po mom mišljenju, to nije riba.

— Sigurno ne — rekao je veliki medvjed. — No, nije niti ptica.

— I ti imaš pravo — rekla je bijela medvjedica, pošto je razmislila.

Još prije večeri vijest se pronijela čitavim Polom: malo, čudno, mirisavo stvorenjce ljubičaste boje pojavilo se u ledenoj pustinji, stajalo na jednoj nozi i nije se micalo. Ljubičicu su došli pogledati foke i tuljani, iz Sibira su stigli sobovi, iz Amerike polarni volovi, a iz još većih daljina došli su bijele lisice, vukovi i morske svrake. Svi su se divili nepoznatom cvijetu, njegovoj drhtavoj peteljci, svi su udisali njegov miris, no još uvijek ga je bilo dovoljno i za one koji su posljednji stigli da ga ponjuše.

— Ako ima toliko mirisa, znači da mu je zaliha pod ledom — rekla je neka foka.

— Ja sam odmah rekla — uzviknula je bijela medvjedica — da se tu nešto krije.

Nije baš sasvim tako rekla, ali nitko se više nije sjećao.

Jedan galeb, kog su poslali na jug da skupi podatke, vratio se s viješću da se malo mirisavo stvorenje zove ljubičica i da ga u nekim zemljama i ondje dolje ima na milijune.

— Sada znamo koliko i prije — primijetila je foka. — Kako to da je ova ljubičica dospjela upravo ovamo? Reći ću vam što mislim: sve mi se to čini prilično zakučasto.

— Kako je rekla da joj se čini? — upitao je veliki medvjed svoju ženu.

— Zakučasto. To jest, ništa ne shvaća.

— Eto — uzviknuo je veliki medvjed — baš tako i ja mislim.

Te se noći čitavim Polom začula strašna škripa. Vječni led tresao se poput stakla, a mjestimice se i raspucao. Ljubičica je još jače zamirisala kao da je odlučila da najednom rastopi beskrajnu ledenu pustoš i da je pretvori u plavo i toplo more, ili zelenu, baršunastu livadu. Napor ju je iscrpio. U praskozorje su je vidjeli kako vene, svija se nad peteljkom, gubi boju i život. Prevedena na naše riječi i na naš jezik njena posljednja misao vjerojatno bi glasila ovako: — Eto, ja umirem . . . No netko je morao početi . . . Jednog će dana ovamo stići milijuni ljubičica. Vječni će se led otopiti, a tu će biti otoci, kuće i djeca.

MLADI RAK

Jedan je mladi rak pomislio: »Zašto svi u mojoj obitelji hodaju natraške? Hoću da naučim hodati naprijed poput žaba i neka mi otpadne zadak, ako ne uspijem.«

Kriomice je počeo vježbati među kamenjem rodnog potoka i prvih ga je dana taj pothvat stajao velikih napora. Udarao je na sve strane, ulubljivao oklop i gazio jednom nogom po drugoj. No malo-pomalo krenulo je nabolje, jer sve se može naučiti, samo ako se hoće.

Kad je postao potpuno siguran, došao je svojoj obitelji i rekao: — Gledajte! — I prekrasno je potrčao naprijed.

— Sine moj! — udarila je u plač majka. — Jesi li poludio? Dođi k sebi, hodaj kao što su te otac i majka naučili, hodaj kao tvoja braća koja te toliko vole!

A braća su se podrugljivo smijuckala.

Otac ga je neko vrijeme strogo gledao, a onda reče:

— Dosta. Ako hoćeš da ostaneš s nama, hodaj kao i drugi rakovi. Ako hoćeš po svojoj volji, potok je velik: idi i ne vraćaj se više.

Dobri račić volio je svoju obitelj, no bio je isuviše uvjeren da je u pravu, a da bi se predomislio: zagrlio je majku, pozdravio oca i braću i krenuo u svijet.

Njegov način hodanja odmah je izazvao čuđenje skupine žaba koje su se, kao prave klepetuše, sastale oko nekog lopočeva lista da malo pročavrljaju.

— Svijet se okrenuo naopačke — rekla je jedna žaba. — Pogledajte onog raka i recite mi da nisam u pravu, ako možete.

— Više nitko nikoga ne poštuje na ovome svijetu — rekla je druga žaba.

— Jao, jao! — zajaukala je treća.

No račić je proslijedio ravno svojim putem, što se u njegovu slučaju zaista može reći. Najednom je začuo kako ga zove neki stari rak tužna lica, što je sam samcat stajao pored jednog kamena.

— Dobar dan — rekao mu je račić.

Starac ga je dugo promatrao, a onda rekao: — Što misliš učiniti? I ja sam, kad sam bio mlad, namjeravao naučiti rakove da hodaju naprijed. I evo što sam dočekao: živim potpuno sam, a ostali bi prije odgrizli jezik, negoli da progovore sa mnom. Poslušaj me, dok je vrijeme: pomiri se s time da hodaš kao i drugi i jednog ćeš mi dana biti zahvalan na savjetu.

Mladi rak nije znao što da odgovori, pa je šutio. No mislio je: »Ja imam pravo.«

I pošto je prijazno pozdravio starca, ponosno je nastavio put.

Hoće li daleko stići? Hoće li mu se nasmiješiti sreća? Hoće li ispraviti sve krive stvari na svijetu? Mi to još ne znamo jer on još uvijek hoda odlučno i hrabro kao i prvoga dana. Možemo mu samo poželjeti svim srcem: — Sretan put!

DIVOVA KOSA

Jednom su živjela četiri brata. Trojica su bila mala, ali jako lukava, a četvrti je bio div neizmjerne snage, no mnogo naivniji od ostalih. Snaga mu je bila u šakama i mišićima, a pamet mu se nalazila u kosi. Njegova lukava braća šišala su mu kosu kratko-kratko, kako bi uvijek bio donekle bedast, i morao je obavljati sve poslove budući da je bio jak, dok su ga oni gledali i ubirali zaradu.

Morao je orati njive, cijepati drva, okretati mlinski kamen, vući kola umjesto konja, a njegova su mudra braća sjedila na kolima i vodila ga uz fijuk biča.

I dok su sjedili na kolima promatrali su mu glavu i govorili:

— Kako ti lijepo stoji kratka kosa.

— Ah, prava ljepota nije u uvojcima.

— Pogledajte onaj pramen kako je narastao: večeras ćemo ga malo potkratiti.

I usput su jedan drugome namigivali, veselo se gurali laktom pod rebra; na sajmu bi zaradili novaca, otišli u gostionicu, a orijaša ostavili da čuva kola.

Davali su mu dovoljno hrane kako bi mogao raditi; i piti su mu davali kad god je bio žedan, ali samo vina iz bunara.

Jednog se dana orijaš razbolio. Njegova braća, bojeći se da ne umre dok je još mogao raditi, pozvala su najbolje liječnike u zemlji da ga liječe, davala mu da pije najskuplje lijekove i donosila mu doručak u krevet.

Jedan mu je namještao jastuke, drugi popravljao pokrivače. Uz to su govorili:

— Vidiš li koliko te volimo? Ti, dakle, nemoj umrijeti, nemoj nam nanijeti takvu nepravdu.

Toliko su se brinuli za njegovo zdravlje, da su zaboravili na kosu. I kosa je imala vremena da naraste duga kao nikada prije, a s njom se orijašu vratila i njegova pamet. Počeo je razmišljati, promatrati svoju braću, zbrajati dva više dva i četiri više četiri. Konačno je shvatio koliko su mu braća pokvarena, a on glup, no nije ništa rekao. Pričekao je da mu se vrati snaga i jednog jutra, dok su mu braća još spavala, ustao je, zavezao ih poput slame i ukrcao na kola.

— Kamo nas voziš, dragi brate? Kamo voziš svoju ljubljenu braću?

— Sad ćete vidjeti.

Odvezao ih je na željezničku stanicu, ubacio ih u vlak onako zavezane, a za pozdrav im je rekao: — Idite i da vas više nisam ovdje vidio! Sad sam ja gazda.

Vlak je zazviždio, kotači su se pokrenuli, a tri brata šutke su ostala na svom mjestu i više ih nikada nitko nije vidio.

ODBJEGLI NOS

Nikolaj Gogolj ispričao je priču o nekom lenjingradskom nosu koji je šetao kočijom i stvarao svakakve vragolije.

Slična se pripovijest dogodila u Lavenu, na jezeru Maggiore. Jednog jutra neki čovjek, koji je stanovao baš nasuprot pristanu za posuđivanje čamaca, ustao je, otišao u kupaonicu da se obrije i, pogledavši se u zrcalo, uzviknuo:

— U pomoć! Moj nos!

Posred lica nije bilo nosa, umjesto njega sve je bilo ravno. Onaj je čovjek u kućnom haljetku potrčao na balkon taman na vrijeme da vidi nos kako izlazi na trg i brzim se koracima udaljuje prema pristanu promičući između automobila koji su se ukrcavali na trajekt za Verbaniju.

— Stoj! Stoj! — vikao je čovjek. — Moj nos! Drž' lopova! Drž' lopova!

Ljudi su gledali i smijali se.

— Ukrali su vam nos, a ostavili tikvu? Strašno!

Onom čovjeku nije preostalo drugo, doli da siđe na ulicu i pojuri za bjeguncem, a pred licem je držao rupčić kao da je prehlađen.

Na žalost, stigao je jedva na vrijeme da vidi kako se trajekt udaljuje od pristana. Hrabro je skočio u vodu da ga stigne, praćen povicima putnika i turista: »Naprijed! Naprijed!« No brod je već brzo plovio, a kapetanu nije

ni na pamet palo da se vrati i da ukrca one koji su zakasnili.

— Pričekajte drugi trajekt — viknuo je jedan mornar onome čovjeku. — Vozi svakih pola sata.

Čovjek se obeshrabreno vraćao na obalu, kad je ugledao svoj nos kako, prostrijevši kaput na vodi, polako plovi poput splavi.

— Dakle, nisi se odvezao brodom? Prevario si me? — uzviknuo je.

Nos je gledao ravno preda se poput starog jezerskog vuka i nije se udostojio ni da se obazre. Kaput se talasao lagano, poput meduze.

— Kamo ideš? — uzviknuo je čovjek.

Nos nije odgovorio, i njegov nesretni gospodar morao se vratiti u Lavensku luku i proći kroz gomilu znatiželjnika na povratku kući, gdje se zabarikadirao i naredio kućnoj pomoćnici da nikoga ne pušta unutra, a vrijeme je provodio promatrajući u zrcalu svoje lice bez nosa.

Nekoliko dana kasnije jedan je ribar iz Ranca, izvukavši mrežu, našao u njoj odbjegli nos koji je doživio brodolom posred jezera, jer je kaput bio pun rupa. Ribar je odlučio da odnese nos na tržnicu u Laveno.

Kućna pomoćnica onog gospodina pošla je na tržnicu da kupi ribu i odmah je ugledala nos među linjcima i štukama.

— Ta to je nos moga gospodara! — užasnuto je uzviknula: — Dajte mi ga odmah da mu ga odnesem.

— Ja ne znam čiji je — izjavio je ribar. — Ja sam ga upecao i prodajem ga.

— Po što?

— Težina u zlatu, jasno. To je nos, nije valjda grgeč.

Kućna pomoćnica je odjurila da obavijesti svoga gospodara.

— Daj mu koliko traži! Hoću svoj nos!

Kućna pomoćnica je izračunala da je potrebno jako mnogo novaca, jer je nos bio prilično velik: trebalo je pedeset hiljada lira, trinaest trinaestica i po. Da bi skupila tu svotu, morala je prodati i svoje naušnice, no kako je voljela svoga gospodara, žrtvovala ih je uzdahnuvši.

Kupila je nos, umotala ga u rubac i odnijela kući. Nos je dopustio posve mirno da ga odnesu kući, a nije se pobunio čak ni kad ga je njegov vlasnik primio drhtavim rukama.

— Ta zašto si pobjegao? Što sam ti skrivio?

Nos ga je poprijeko pogledao, otpuhnuo od gađenja i rekao: — Slušaj, nemoj više nikada kopati u nosu. Ili, barem odreži nokte.

CESTA KOJA NIJE NIKAMO VODILA

Na izlazu iz sela račvale su se tri ceste: jedna je vodila prema moru, druga prema gradu, a treća nije vodila nikamo.

Martin je to znao, jer je već pitao gotovo sve ljude i svi su mu jednako odgovorili:

— Ona cesta? Ne vodi nikamo. Uzalud je uputiti se njome.

— A kuda prolazi?

— Nikuda.

— A zašto su je onda sagradili?

— Nitko je nije sagradio, uvijek je bila tu.

— Ali zar nikada nitko nije pošao pogledati kamo vodi?

— Ti si zaista tvrda glava: kad ti kažemo da nema što da se vidi . . .

— Ne možete znati, kad niste ondje nikada bili.

Bio je tako tvrdoglav da su ga prozvali Martin Tvrdaglava, no on se nije ljutio, već je i dalje mislio na cestu koja nikamo ne vodi.

Kad je već bio dovoljno velik da prijeđe preko ceste, a da ga djed ne vodi za ruku, jednog je jutra rano ustao, izišao iz sela i bez oklijevanja uputio se tajanstvenom cestom hodajući neprestano naprijed. Cesta je bila puna rupčaga i korova, no na sreću već odavno nije kišilo, pa nije bilo lokvi. Desno i lijevo rasla je živica, a ubrzo je počela i šuma. Granje se ispreplitalo nad cestom i tvo-

rilo taman i svjež tunel u koji je tek tu i tamo prodirao koji zračak sunca da osvijetli put.

Martin je hodao i hodao, a tunelu nikad kraja; boljele su ga noge i već je počeo pomišljati na povratak, kad ugleda nekog psa.

»Gdje je pas, tu je i kuća ili barem čovjek«, pomisli.

Pas mu je dotrčao u susret mašući repom, polizao mu ruke, a zatim se uputio dalje cestom. Pri svakom bi se koraku okrenuo da vidi slijedi li ga Martin još uvijek.

— Idem, idem — govorio je Martin pun znatiželje. Konačno se šuma prorijedila, gore se pojavilo nebo, a cesta je završila pred velikim vrtnim vratima od željeza.

Kroz rešetke Martin je ugledao dvorac otvorenih vratiju i prozora, dim je izlazio iz svih dimnjaka, a na jednom balkonu stajala je neka krasna gospođa, mahala mu rukom i dozivala ga:

— Naprijed, naprijed, Martine Tvrdaglavo!

— Oho — razveselio se Martin. — Ja nisam znao da ću stići, ali ona jest.

Gurnuo je vrtna vrata, prošao kroz park i ušao u salon dvorca, te se poklonio lijepoj gospođi koja je silazila stepeništem. Bila je lijepa, obučena još ljepše od vila i princeza, a, osim toga, bila je vesela i smijala se.

— Znači, nisi povjerovao?

— U što?

— U priču o cesti koja ne vodi nikamo.

— Bila je preglupa. A, po mom mišljenju, ima više naselja negoli cesta.

— Jasno, dovoljno je da čovjek poželi i da krene. A sada dođi, pokazat ću ti dvorac.

U dvorcu je bilo više od stotinu soba punih svakovrsnog blaga kao u dvorcima u pričama, gdje spavaju začarane ljepotice, ili gdje divovi gomilaju svoje bogatstvo. Bilo je dijamanata, dragog kamenja, zlata, srebra, a lijepa je gospođa svaki čas govorila: — Uzmi, uzmi sve što hoćeš. Posudit ću ti kola da odvezeš teret.

Budite uvjereni da Martin nije dopustio da ga moli. Kola su bila dobrano puna, kad je odlazio. Na kočijaševu mjestu sjedio je pas, jer to je bio obučeni pas i znao je držati uzde i lajati na konje kad bi zadrijemali ili skrenuli s puta.

U selu, gdje su već smatrali da je Martin Tvrdaglava mrtav, njegov je povratak izazvao veliko čuđenje. Pas je iskrcao na trgu sve njegovo blago, dvaput odmahnuo repom u znak pozdrava, popeo se na kola i, tjeraj, nestao u oblaku prašine. Martin je lijepo obdario sve suseljane, prijatelje i neprijatelje, i morao je stotinu puta ispričati što mu se dogodilo, a svaki put kad bi svršio priču, netko bi otrčao kući po kola i konja i odjurio cestom koja nije vodila nikamo.

No one iste večeri vratili su se jedan za drugim obješena nosa od jada: za njih je cesta svršavala posred šume, pred gustim zidom stabala, u moru trnja. Nije više bilo ni vrtnih vratiju, ni dvorca, niti lijepe gospođe. Jer izvjesna blaga postoje samo za one koji prvi pođu nekim putem, a prvi je bio Martin Tvrdaglava.

STRAŠILO ZA PTICE

Gonario je bio najmlađi od sedmero braće. Njegovi roditelji nisu imali novaca da ga pošalju u školu, pa su ga poslali na rad na neko veliko poljoprivredno imanje. Gonario je postao strašilo i tjerao je ptice s polja. Svakog jutra dali bi mu vrećicu baruta, a Gonario je satima i satima hodao gore-dolje poljima zaustavljajući se s vremena na vrijeme da zapali pregršt baruta. Prasak bi prestrašio ptice i one bi pobjegle bojeći se lovaca.

Jednom je vatra zahvatila Gonarijev haljetak i, da se dječak nije brzo bacio u jarak, sigurno bi poginuo u plamenu. Njegov je skok prestrašio žabe koje su bučno pobjegle, a njihovo je kreketanje preplašilo zrikavce i cvrčke, te su načas prestali pjevati.

No najprestrašeniji od svih bio je Gonario; sam samcat plakao je sjedeći na rubu jarka, mokar poput ružna pačeta, malen, odrpan i gladan. Plakao je tako očajno da su vrapci zastali na stablu gledajući ga i stali pijukati od samilosti ne bi li ga utješili. Ali ptice ne mogu utješiti strašilo za ptice.

Ta se pripovijest dogodila u Sardiniji.

IGRA ŠTAPOM

Jednog se dana mali Klaudije igrao pred kućnom vežom, a ulicom je prolazio lijepi starac sa zlatnim naočarima, hodajući pognuto i oslanjajući se o štap koji mu je pao iz ruke baš ispred veže.

Klaudije ga je spremno podignuo i pružio starcu koji se nasmiješio i rekao dječaku:

— Hvala, ne treba mi. Mogu izvrsno hodati i bez njega. Ako ti se sviđa, uzmi ga.

I udaljio se i ne sačekavši odgovora, a činilo se da je manje pognut negoli prije. Klaudije je stajao sa štapom u rukama i nije znao što će. Bio je to obični drveni štap savijene ručke, na kraju je imao željezni vršak i ništa drugo što bi bilo vrijedno spomena.

Klaudije je dva-tri puta udario šiljkom o tle, a zatim bez razmišljanja zajahao štap i evo, to više nije bio štap, već divan crni konj s bijelom zvijezdom na čelu, koji je poletio u galopu oko dvorišta njišteći i izbijajući kopitima iskre iz šljunka.

Kad je zaprepašten, a i ponešto preplašen, Klaudije ponovno stao na zemlju, štap je opet bio štap i nije više imao kopita, već obični zarđali šiljak, a umjesto grive obični savijeni držak.

— Pokušat ću još jednom — odluči Klaudije, čim se povratio od čuda.

Opet je zajahao štap, no sada to nije bio konj, već dostojanstvena dvogrba deva. Dvorište se pretvorilo u be-

skrajnu pustinju koju je trebalo prijeći, no Klaudije se nije bojao. Zagledao se u daljinu gdje se trebala pojaviti oaza.

»To je sigurno čarobni štap«, rekao je Klaudije u sebi, zajahavši ga po treći put. Sad je to bio potpuno crven trkaći automobil, na poklopcu motora pisao je broj; dvorište se pretvorilo u tutnjeću trkaću stazu, a Klaudije je uvijek stizao prvi na cilj.

Zatim je štap postao motorni čamac, a dvorište mirno i zeleno jezero, onda svemirski brod koji je jurio kroz svemir ostavljajući za sobom zvjezdani trag.

Svaki put kad bi Klaudije stao nogom na zemlju, štap bi opet poprimio svoj pitomi izgled, sjajni držak, stari šiljak.

Poslijepodne je brzo prohujalo u igri. Kad se spustila večer, Klaudije je slučajno bacio pogled na ulicu i ugledao starca sa zlatnim naočarima koji se vraćao. Klaudije ga je radoznalo promatrao, no nije mogao primijetiti na njemu ništa naročito: bio je to običan starac, ponešto umoran od šetnje.

— Sviđa li ti se štap? — upitao je smiješeći se Klaudija.

Klaudije je mislio da starac hoće da mu ga vrati, pa ga je pružio porumenjevši.

No starac je odmahnuo glavom.

— Drži ga, drži — rekao je. — Što će meni štap? Ti možeš i letjeti s njime, a ja se mogu samo osloniti na nj. Oslonit ću se na zid i bit će isto.

I otišao je smiješeći se, jer na svijetu nema sretnijeg stvora od starca koji može nešto pokloniti djetetu.

— Noću su sve mačke crne — propovijedala je jedna Stara Poslovica.

— A ja sam siva — rekla je jedna mačka što je prelazila preko ulice.

— Nije moguće: Stare Poslovice imaju uvijek pravo.

— Ali ja sam svejedno siva — ponovila je mačka.

Neka druga Stara Poslovica pošla je na nogometnu utakmicu, približila se jednom igraču i šapnula mu u uho: — Uzdaj se u se i u svoje kljuse!

Nogometaš je pokušao igrati nogomet sam, no bilo mu je užasno dosadno i nikada nije mogao pobijediti, pa se vratio u momčad. Stara Poslovica se razboljela od muke i morali su joj izvaditi krajnike.

Jedanput su se sastale tri Stare Poslovice i tek što su zaustile, već su se počele svađati:

— Tko rano rani dvije sreće grabi — rekla je prva.

— Bolje ikada, nego nikada — rekla je druga.

— Govoriti je srebro, a šutjeti zlato — uzviknula je treća.

Počupale su se za kosu i još uvijek se tuku.

Tu je još i pripovijest o onoj Staroj Poslovici kojoj se prohtjelo jesti kruške, pa je stala pod stablo razmišljajući: »Zrelo voće samo pada.«

No kruška je otpala tek kad je potpuno sagnjilila i zgnječila se na tikvi Stare Poslovice koja je od žalosti predala ostavku.

U Sant' Antoniju, na jezeru Maggiore, živjela je neka žena koja je znala kuhati jako dobre marmelade, ali tako dobre, da su njene usluge tražili ljudi iz Valcuvije, Valtravaglie, Val Dumentine i iz Val Sirotice. Ljudi su, kad je bilo vrijeme ukuhavanja, stizali iz svih krajeva. Sjeli bi na zidić i gledali jezero, ubrali bi koju malinu s grma, a zatim pozvali onu ženu:

— Apolonijo!

— Što je?

— Hoćete li mi skuhati marmeladu od borovica?

— Evo me!

— Hoćete li mi pomoći da skuham dobru marmeladu od šljiva?

— Odmah.

A ta žena Apolonija imala je zaista zlatne ruke i ukuhavala je najbolje marmelade od Varesea do Kantona Ticina.

Jednom je k njoj došla neka žena iz Arcumeggije, a bila je tako siromašna da nije imala niti vrećice breskvinih koštica, pa je putem pokupila u pregaču bodljikavih kestenovih kora.

— Apolonijo, hoćete li mi skuhati marmeladu?

— Od kestenovih kora?

— Ništa drugo nisam našla . . .

— Pokušat ću.

I Apolonija se toliko potrudila da je od kestenovih kora ispala marmelada nad marmeladama.

Jednom ona žena iz Arcumeggije nije našla niti kestenovih kora, jer ih je pokrilo suho lišće; i tako je donijela pregaču punu kopriva.

— Apolonijo, hoćete li mi skuhati marmeladu?

— Od kopriva?

— Ništa drugo nisam našla . . .

— Pa dobro, vidjet ćemo.

I Apolonija je uzela koprive, pošećerila ih, pripremila ih kako je samo ona znala i skuhala marmeladu da oblizneš prste.

Jer je ta žena Apolonija imala zlatne i srebrne ruke i bila bi skuhala marmeladu i od kamenja.

Jednom je onuda prolazio car i htio je i on okusiti Apolonijinu marmeladu; Apolonija mu je dala tanjurić marmelade, ali se caru nakon prve žličice zgadila, jer je u nju pala muha.

— Gadi mi se — rekao je car.

— Da nije bila dobra, muha ne bi u nju pala — rekla je Apolonija.

No car se naljutio i naredio svojim vojnicima da odrežu Apoloniji ruke.

Tada su se ljudi pobunili i poručili caru da, ako on odreže Apoloniji ruke, oni će njemu odrezati krunu skupa s glavom, jer glava za careve ima na svakom uglu, a zlatne ruke kao Apolonijine mnogo su skupocjenije i rjeđe.

I car se morao povući.

STARA TETKA ADA

Kad je stara tetka Ada jako ostarjela, otišla je u starački dom, u sobicu s tri kreveta, gdje su već stanovale dvije staričice, stare kao i ona. Stara tetka Ada odmah je zauzela stolicu pokraj prozora i razmrvila stari kolač na prozorskom naslonu.

— Krasno, ovako će nam doći mravi — rekle su ljutito ostale dvije starice.

A kad tamo, iz domskog vrta došla je ptičica, veselo pozobala kolač i odletjela.

— Evo — prigovarale su starice — što sad imate od toga? Pojela je i odletjela. Baš kao i naša djeca koja su otišla u svijet, tko zna kamo, a nas, koje smo ih othranile, više se i ne sjećaju.

Stara tetka Ada nije ništa odgovorila, no svakog je jutra mrvila kolač na prozoru, a ptičica bi dolazila da ga pojede uvijek u isto vrijeme, tačna kao da je pretplaćena, a ako kolač nije bio tu, trebali biste vidjeti kako se ljutila.

Poslije nekog vremena ptičica je dovela i svoje mlade, jer je savila gnijezdo i izlegla su se četiri ptića, pa su sada i oni pohlepno jeli kolač stare tetke Ade; dolazili su svakog jutra, a ako ne bi ništa našli, stali bi glasno cvrkutati.

— Tu su vaše ptice — rekle bi tada pomalo zavidno dvije starice staroj tetki Adi. A ona bi potrčala, ako se to može tako nazvati, sitnim koračićima do svoje komo-

de, našla bi koji stari kolač između vrećice s kavom i vrećice s bombonima, a uz put je govorila:

— Strpite se, strpite se, evo me, dolazim!

— Eh — mrmljale su ostale dvije starice — kad bi barem bilo dovoljno staviti malo kolača na prozor, pa da se vrate naša djeca. A vaša djeca, tetka Ado, gdje su vaša djeca?

Stara tetka Ada nije znala gdje su: možda u Austriji, možda u Australiji; no ne bi se zbunila, mrvila bi kolač za ptice i govorila im:

— Jedite, hajde, jedite, jer inače nećete dovoljno ojačati za let.

A kad bi pozobale mrvice:

— Hajde, idite, idite! Što još čekate? Krila su zato da se leti.

Starice su klimale glavama i mislile da je stara tetka Ada malo luda, jer je onako stara i siromašna još uvijek nešto darivala, a nije čak ni zahtijevala da joj se kaže hvala.

Onda je stara tetka Ada umrla, a njena su djeca doznala za njenu smrt tek mnogo kasnije i više se nije isplatilo putovati zbog pogreba. No ptičice su čitave zime svakog jutra dolazile na prozor i prosvjedovale, jer im stara tetka Ada nije pripremila kolač.

SUNCE I OBLAK

Sunce je putovalo nebom, veselo i ponosno na svojim plamenim kolima, i bacalo na sve strane svoje zrake zbog čega je bjesnio i prigovarao neki oblak olujna raspoloženja:

— Rasipniče, vrećo bez dna, bacaj, bacaj svoje zrake, vidjet ćeš koliko će ti ih ostati.

U vinogradima je svako zrno grožđa, koje je dozrijevalo na trsovima, ukralo po jednu zraku u minuti, a poneko čak i dvije; i nije bilo vlati trave, pauka, cvijeta ili kapi vode koji nisu uzeli svoj dio.

— Pusti, pusti neka te svi okradu; vidjet ćeš kako će ti biti zahvalni, kad više ne budu imali što da ti uzmu.

Sunce je veselo nastavilo svojim putem poklanjajući zrake na milijune, milijarde, ne brojeći ih.

Tek na zalazu prebrojilo je preostale zrake: i, gledaj čuda, nije mu manjkala niti jedna. Oblak se od zaprepaštenja pretvorio u tuču. Sunce se veselo bacilo u more.

KRALJ KOJI JE MORAO UMRIJETI

Jedanput je neki kralj morao umrijeti. Bio je to jako moćan kralj, no bio je smrtno bolestan, pa je očajavao: — Je li moguće da tako moćan kralj mora umrijeti? Što rade moji vrači? Zašto me ne spase?

No vračevi su pobjegli od straha da ne izgube glavu. Ostao je samo jedan, neki stari vrač koga nitko nije slušao jer je bio prilično budalast, a možda čak i malo lud. Već mnogo godina kralj ga nije pitao za savjet, no sada ga je pozvao.

— Možeš se spasiti — rekao je vrač — ali pod jednim uvjetom: moraš prepustiti na jedan dan prijestolje čovjeku koji ti najviše sliči. On će zatim umrijeti umjesto tebe.

Odmah je izdan proglas u čitavom kraljevstvu: — Oni koji su nalik na kralja neka se prijave u Dvoru u roku od dvadeset i četiri sata, u protivnom bit će smaknuti.

Javili su se mnogi: neki su imali bradu jednaku kraljevoj, ali im je nos bio nešto dulji ili kraći, i vrač bi ih odbacio; drugi su sličili kralju kao jaje jajetu u košari jaja, no vrač bi ih odbio, jer im je manjkao koji zub, ili su imali madež na leđima.

— Pa ti ih sve odbacuješ — prigovarao je kralj svome vraču. — Pusti me da pokušam s nekim od njih, za početak.

— To ti ne bi pomoglo — odgovarao je vrač.

Jedne su večeri kralj i njegov vrač šetali gradskim zidinama, kad vrač najednom uzvikne: — Evo, evo čovjeka koji ti je najviše sličan.

I uz te riječi pokazivao je prosjaka, iskrivljena, grbava, poluslijepa, prljava i puna krasta.

— Ta nije moguće — prosvjedovao je kralj. — Između nas dvojice je ponor.

— Kralj koji mora umrijeti — nastavio je vrač — sliči samo najsiromašnijem, najbjednijem čovjeku u gradu. Brzo, zamijeni svoje odijelo s njegovim za jedan dan, postavi ga na prijestolje i bit ćeš spašen.

No kralj nije htio priznati da sliči prosjaku. Uvrijeđen se vratio u palaču i umro s krunom na glavi i sa žezlom u ruci.

ČAROBNJAK S REPATICAMA

Jedanput je jedan čarobnjak izmislio stroj za izradu repatica. Ličio je donekle stroju za rezanje rezanaca, no nije bio jednak. Služio je za izradu repatica u neograničenom broju, velikih i malih, jednostruka ili dvostruka repa, žutih ili crvenih, i tako dalje.

Čarobnjak je obilazio sela i gradove, nije propuštao niti jedan sajam, dolazio je i na Milanski velesajam i na sajam konja u Veroni, i posvuda je pokazivao svoj stroj i tumačio kako je jednostavan za rukovanje. Repatice su izlazile male, pričvršćene koncem, a onda bi malo-pomalo, penjući se, narasle do željene veličine, a i onim najvećima bilo je lakše upravljati, negoli zmajevima. Ljudi su se skupljali oko mađioničara, kao što se uvijek okupljaju oko onih koji na sajmu pokazuju neki novi stroj za izradu tanjih rezanaca ili za guljenje krumpira, no nitko nije kupio niti najmanju repaticu.

— Kad bi bio balon, onda da — rekla je neka žena. — Ali, ako svome djetetu kupim repaticu, tko zna što će sve s njome učiniti.

A čarobnjak: — Nemojte se bojati! Vaša će djeca ići na zvijezde, pa je bolje da se naviknu dok su još mala.

— Ne, ne, hvala! Na zvijezde će ići netko drugi, ali moj sin sigurno ne.

— Repatice! Repatice! Tko želi repatice!

No nitko ih nije htio.

Ubogi se čarobnjak pretvorio u kost i kožu od puste gladi, jer nije zaradio niti jedne pare. Jedne večeri, kad je osjećao veću glad negoli inače, pretvorio je svoj stroj za izradu repatica u toskanski sir i pojeo ga.

RIBAR IZ CEFALÙA

Jednom je jedan ribar iz Cefalùa, vukući mrežu osjetio da je jako teška, pa je pomislio da će u njoj naći tko zna što. A kad tamo, našao je ribicu ne veću od malog prsta; bijesno ju je zgrabio i zamahnuo da je baci u more, kad se začu tihi glasić:

— Joj, nemoj me tako jako gnječiti.

Ribar se ogledao, no nije bilo nikoga ni blizu ni daleko, a glasić se ponovno javio:

— Nemoj me baciti, nemoj me baciti!

Tada je ribar shvatio da glasić izlazi iz ribe, pa ju je rasporio i u njoj našao malecnog dječačića, ali lijepo građena; imao je ruke, noge, lišce, sve na svom mjestu, samo što su mu na leđima bile dvije peraje kao u riba.

— Tko si ti?

— Ja sam morski dječak.

— A što hoćeš od mene?

— Ako me zadržiš, donijet ću ti sreću.

Ribar je uzdahnuo:

— Već moram hraniti toliko vlastite djece, baš je mene morala zadesiti ta sreća da nađem još jedno.

— Vidjet ćeš — rekao je morski dječak.

Ribar ga je odnio kući, gdje su mu sašili košuljicu da sakrije peraje, a zatim su ga položili u kolijevku najmlađeg djeteta. Dječak nije zauzimao niti pola jastuka i kad bi se ispružio.

Ali koliko je jeo?! Da se zgroziš: više bi pojeo on sam, negoli svi ostali ribarevi sinovi, a bilo ih je sedam, ne zna se koji veća gladnica.

— Zaista, divne li sreće! — uzdisao je ribar.

— Idemo na ribe? — rekao je idućeg jutra morski dječak svojim tankim glasićem.

Pošli su, a morski je dječak rekao: — Veslaj ravno dok ti ne kažem da staneš. Evo, stigli smo. Baci mrežu ovdje.

Ribar je poslušao, a kad je izvukao mrežu, vidio je da je puna kao što nikada ranije nije bila, i to samo prvorazredne ribe.

Morski dječak pljesnuo je rukama: — Jesam li ti rekao, ja znam gdje su ribe.

U kratko vrijeme ribar se obogatio, kupio još jedan čamac, zatim još jedan i onda još mnogo čamaca i svi su išli na more i za njega bacali mreže, a mreže su se punile finom ribom, i ribar je zarađivao toliko novaca da je jednoga od sinova poslao da izuči računovodstvo kako bi ih mogao izbrojiti.

Ali postavši bogat, ribar je zaboravio kako mu je bilo teško dok je bio siromašan. Zlostavljao je svoje mornare, loše ih plaćao, a ako su prosvjedovali, otpustio bi ih.

— Kako ćemo prehraniti svoju djecu? — jadikovali su.

— Dajte im kamenja, vidjet ćete da će ga probaviti — odgovarao je.

Morski dječak je sve to vidio i čuo, pa mu je rekao jedne večeri:

— Pazi, ono što je nastalo, može i nestati.

No ribar se nasmijao i nije ga poslušao. Štaviše, uhvatio je morskog dječaka, zatvorio ga u neku veliku školjku i bacio u more.

I tko zna koliko će vremena proći prije negoli se morski dječak opet oslobodi. Što biste vi učinili na njegovu mjestu?

KRALJ MIDA

Kralj Mida bio je veliki rasipnik, svake je večeri priređivao zabave i plesove, dok nije ostao bez prebijene pare. Pošao je čarobnjaku Apolonu, ispričao mu svoje nevolje, i Apolon ga je začarao:

— Sve što tvoje ruke dotaknu mora se pretvoriti u zlato.

Kralj Mida poskočio je od sreće i trkom se vratio do svog automobila, no tek što je dotaknuo kvaku vratnice, automobil se pretvorio u suho zlato: zlatni kotači, zlatna stakla, zlatni motor. Pretvorio se u zlato čak i benzin, pa auto nije mogao krenuti, i tako su morali pozvati kola s volovima da ga odvuku.

Stigavši kući, kralj Mida stao je juriti sobama i doticati što više stvari, stolove, ormare, stolice, i sve se pretvaralo u zlato.

No uhvatila ga je žeđ, naredio je sluzi da mu donese čašu vode, ali čaša je postala zlatna, voda se također pretvorila u zlato i, ako je htio piti, morao mu je sluga stavljati žlicom vodu u usta.

Došlo je vrijeme večeri. Dodirnuo bi viljušku, i ona bi postala zlatna, a svi bi uzvanici zapljeskali govoreći:

— Veličanstvo, dodirnite mi dugmad na kaputu, dodirnite mi ovaj kišobran.

Kralj Mida udovoljavao je njihovim željama, no kad je uzeo kruh da ga pojede, i kruh se pretvorio u zlato, pa, ako je htio utažiti glad, morala ga je hraniti kraljica.

Uzvanici su se skrivali pod stol i smijali se, a kralj Mida se razljutio, uhvatio jednoga za nos i pretvorio mu ga u grumen zlata, pa ga uzvanik više nije mogao brisati.

Došlo je vrijeme spavanju, no kralj Mida nehotice je dotaknuo jastuk, dotaknuo plahte i strožak, i sve se pretvorilo u zlato i postalo pretvrdo za spavanje. Morao je provesti noć u naslonjači uzdignutih ruku da ne bi nešto dodirnuo, pa je drugog jutra bio mrtav umoran. Odmah je odjurio čarobnjaku Apolonu da mu skine čari, i Apolon je udovoljio njegovoj želji.

— Dobro je — rekao mu je. — Ali dobro pazi, jer prije negoli nestane čarolije, mora proći tačno sedam sati i sedam minuta, a sve što u međuvremenu takneš pretvorit će se u kravlju izmetinu.

Kralj Mida otišao je utješen i dobro je pazio na sat da ne bi nešto dotaknuo prije negoli prođe sedam sati i sedam minuta.

Na žalost, njegov je sat išao brže nego što bi trebalo, išao je naprijed jednu minutu na sat. Kad je izbrojio sedam sati i sedam minuta, kralj Mida otvorio je automobil i ušao u njega i odmah se našao sjedećke posred velike hrpe kravlje izmetine, jer je manjkalo još sedam minuta do prestanka čarolije.

PLAVI SEMAFOR

Jedanput je semafor što stoji na glavnom trgu u Milanu učinio nešto čudno. Sva su svjetla najednom postala plava, i ljudi nisu znali što će.

— Hoćemo li prijeći ili ne? Hoćemo li čekati ili ne?

Iz svih svojih očiju, u sve pravce, semafor je slao neobični plavi signal, tako jasne plave boje, kakvo nije niti milansko nebo.

Čekajući ne bi li što shvatili, automobilisti su bučili i trubili, motociklisti su grmjeli ispusima, a najdeblji su pješaci vikali: — Vi još ne znate tko sam ja!

Oni duhoviti zadirkivali su: — Zeleno svjetlo je vjerojatno pojeo direktor da izgradi vilu na ladanju.

— Crvenim su obojili ribe u parku.

— A znate li čemu im služi žuto? Kao dodatak maslinovom ulju.

Konačno je stigao saobraćajac i stao nasred raskršća da sredi promet. Drugi saobraćajac potražio je komandni sandučić da popravi kvar, i isključio je struju.

Prije negoli se ugasio, plavi je semafor još stigao pomisliti:

»Siromasi! Ja sam im dao znak 'slobodno' u nebo. Da su me razumjeli, sada bi svi znali letjeti. No možda im je uzmanjkalo hrabrosti.«

MIŠ KOJI JE JEO MAČKE

Jedan stari knjiški miš pošao je u posjetu svojim rođacima koji su živjeli na tavanu i veoma su malo znali o svijetu.

— Vi slabo poznajete svijet — govorio je svojim bojažljivim rođacima. — Vjerojatno ne znate ni čitati.

— Ah, ti znaš mnogo toga — uzdisali su oni.

— Na primjer, jeste li ikada pojeli mačku?

— Ah, kako si ti pametan. Ali kod nas mačke jedu miševe.

— Jer ste neznalice. Ja sam ih već nekoliko pojeo i jamčim vam da nisu rekle ni: joj!

— A kakva su okusa?

— Okus papira i tinte, po mom mišljenju. No to nije ništa. Jeste li ikada pojeli psa?

— Ni govora.

— Ja sam baš jučer pojeo jednog psa. Vučjaka. Imao je takve zube da... Uglavnom, pojeo sam ga, a nije izustio ni: joj!

— A kakva je bio okusa?

— Papir, papir. A jeste li ikada pojeli nosoroga?

— Ah, ti si mudar. Ali mi nismo nikada niti vidjeli nosoroga. Sliči li parmezanu ili gorgonzoli?

— Sliči nosorogu, naravno. A jeste li ikada pojeli slona, fratra, princezu, novogodišnje drvce?

U tom je času mačka, koja ga je slušala skrivena iza nekog kovčega, skočila i prijeteći zamijaukala. Bila je

to prava mačka, od kosti i mesa, s brkovima i pandžama. Svi su mišići pojurili da se sklone, osim knjiškog miša koji se skamenio od zaprepaštenja i ostao na mjestu poput kipa. Mačka ga je uhvatila i stala se s njim igrati.

— Onda, ti si taj miš koji jede mačke?

— Ja, vaša Visosti... Morate me shvatiti... Kako sam uvijek u knjižnici...

— Shvaćam, shvaćam. Jedeš ih naslikane, naštampane u knjigama.

— Koji put, no samo zbog naučnog istraživanja.

— Jasno. I ja cijenim književnost. No ne čini ti se da bi ipak nešto trebao naučiti i iz zbilje? Naučio bi da ima mačaka koje nisu od papira i da miševi ne mogu oglodati baš sve nosoroge.

Na sreću bijednog zarobljenika mačak je načas obratio pažnju na nekog pauka što je hodao po podu. Knjiški se miš u dva skoka vratio među svoje knjige, a mačak se morao zadovoljiti paukom.

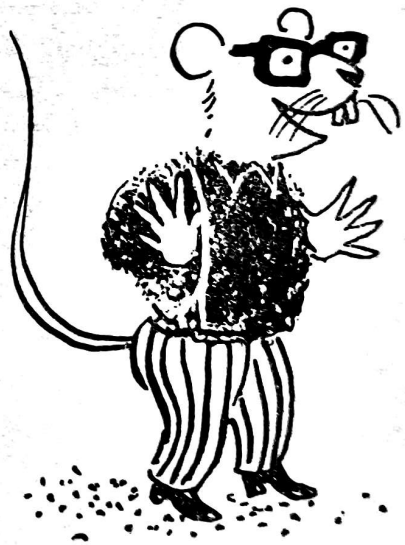

Jedan je učenik dijelio:

— Tri u trinaest ide četiri puta, ostaje jedan. Pišem četiri u rezultatu. Tri puta četiri dvanaest, do trinaest jedan. Dolje devet . . .

— A, ne! — uzviknuo je tada devet.

— Molim? — upitao je učenik.

— Ti si protiv mene: zašto si viknuo »dolje devet«? Što sam ti učinio? Jesam li možda narodni neprijatelj?

— Ali ja . . .

— Da, znam, već imaš spremnu izliku. Ali ja to neću otrpjeti. Viči »dolje juha u kockama«, »dolje šerif«, ako baš hoćeš i »dolje prženi zrak«, ali zašto upravo »dolje devet«?

— Oprostite, ali zaista . . .

— Ne prekidaj me, to je nepristojno. Ja sam jednocifreni broj i svaki dvocifreni bolji je od mene, ali i ja imam svoje dostojanstvo i hoću da me se poštuje. Prije svega da me poštuju balava djeca. Ukratko, spusti svoj nos, spusti i rolete ako hoćeš, ali mene ostavi na miru.

Dječak se zbunio i preplašio, pa nije spustio devet, pogriješio je dijeljenje i dobio lošu ocjenu. Eh, koji put čovjek zaista ne smije biti isuviše osjetljiv.

Jedanput je neki dječak po imenu Tončić otišao u školu, a nije znao zadaću, pa se jako bojao da ga učitelj ne pita.

»Ah — govorio je u sebi — kad bih barem postao nevidljiv . . .«

Učitelj je prozivao đake i, kad je došao do Tončićeva imena, dječak je rekao »ovdje«, no nitko ga nije čuo, a učitelj je rekao: — Šteta što Tončić nije došao, baš sam ga namjeravao ispitati. Ako je bolestan, nadajmo se da nije ništa ozbiljno.

I tako je Tončić shvatio da je postao nevidljiv kao što je želio. Od sreće iskočio je iz klupe i odletio u korpu za otpatke. Ustao je i stao obilaziti razred, vući za kosu saučenike i prevrtati im tintarnice. Učenici su krivili jedan drugoga za te pakosti, jer nisu mogli niti posumnjati na nevidljivog Tončića.

Kad se umorio od te igre, Tončić je izišao iz škole i popeo se na trolejbus, naravno, ne plativši kartu, jer ga kondukter nije mogao vidjeti. Našao je slobodno mjesto i sjeo. Na slijedećoj stanici ušla je neka gospođa što se vraćala s tržnice s punom torbom; htjela je sjesti upravo na ono sjedalo, jer joj se učinilo da je prazno. A kad tamo, sjela je Tončiću na koljena. Tončiću se činilo da će se ugušiti. Gospođa je uzviknula: — Kakva je ovo neslana šala? Zar se više ne može niti sjesti? Pogledajte, stavila sam torbu na sjedalo, a torba lebdi!

Torba je bila položena na Tončićevim koljenima. Nastala je velika prepirka i gotovo svi putnici stali su bučno grditi tramvajsko poduzeće.

Tončić je sišao u centru grada, ušao u neku slastičarnicu i počeo jesti sve što mu se prohtjelo. Grabio je obim rukama kolače s kremom, čokoladom, uglavnom sve što bi mu došlo pod ruku. Prodavačica je vidjela kako kolači nestaju, pa je optužila nekog dostojanstvenog starog gospodina koji je kupovao bombone s rupom za svoju staru tetku. Gospodin se uzbudio: — Ja, tat? Vi ne znate s kim govorite! Vi ne znate tko je bio moj otac! Vi ne znate tko je bio moj djed!

— I neću da znam! — odgovorila je prodavačica.

— Kako, vi se usuđujete vrijeđati mog djeda!

Rasplamsala se strašna svađa. Došli su stražari. Nevidljivi Tončić provukao se između poručnikovih nogu i uputio se prema školi da vidi svoje saučenike kako izlaze. I vidio ih je kako izlaze, dapače, kako kuljaju poput lavine školskim stepeništem, ali oni nisu vidjeli njega. Tončić je uzaludno trčao sad za ovim sad za onim, vukao za kosu svog prijatelja Roberta, nudio bombone svom prijatelju Gviskardu. Nisu ga vidjeli, niti obraćali pažnju na njega, njihovi su pogledi prolazili kroz njega kao da je od stakla.

Tončić se vratio kući umoran i ponešto obeshrabren. Majka ga je čekala na balkonu. — Tu sam, mama! — uzviknuo je Tončić. No ona ga nije ni čula ni vidjela; i dalje je zabrinuto promatrala ulicu iza njegovih leđa.

— Evo me, tata! — uzviknuo je Tončić, kad se vratio kući i sjeo na svoje uobičajeno mjesto. No otac je zabrinuto mrmljao: — Tko zna zašto još nema Tončića. Da mu se nije dogodila kakva nesreća?

— Pa ja sam ovdje, ovdje sam! Mama, tata! — vikao je Tončić. Ali oni nisu čuli njegov glas.

Tončić je stao plakati, ali čemu služe suze, kad ih nitko ne može vidjeti?

— Neću više da budem nevidljiv — jadikovao je Tončić slomljena srca. — Hoću da me moj tata vidi, da mama viče na mene, da me učitelj pita! Hoću da se igram sa svojim drugovima! Ružno je biti nevidljiv, ružno je biti sam!

Izišao je na stubište i polako sišao u dvorište.

— Zašto plačeš? — upitao ga je neki starčić koji je sjedio na klupi i sunčao se.

— Zar me vi vidite? — upitao je Tončić sa strepnjom.

— Jasno da te vidim. Vidim te svaki dan kad ideš u školu i kad se vraćaš.

— Ali ja vas nisam nikada vidio.

— Eh, znam. Mene nitko ne primjećuje. Zašto bi dječaci trebali vidjeti starog, osamljenog penzionera? Ja sam za vas kao nevidljivi čovjek.

— Tončiću! — uzviknula je u taj čas mama s balkona.

— Mama, zar me vidiš?

— Ah, bolje bi bilo da te ne vidim. Dođi, dođi gore, pa ćeš čuti oca!

— Evo me odmah, mama — veselo je uzviknuo Tončić.

— Zar se ne bojiš batina? — nasmijao se starac.

Tončić mu se obisnuo oko vrata i poljubio ga.

— Vi ste me spasili! — rekao mu je.

— Eh, ne pretjeruj — odgovorio je starčić.

MNOGO PITANJA

Bio je jedanput neki dječak koji je uvijek postavljao pitanja što, naravno, nije loše, već, štaviše, dobro. Ali na pitanja onoga dječaka bilo je veoma teško odgovoriti.

Tako je, na primjer, pitao:

— Zašto ladice imaju stolove?

Ljudi bi ga pogledali i odgovorili:

— Ladice služe za to da se u njih spremi pribor za jelo.

— Znam ja čemu služe ladice, ali ne znam zašto ladice imaju stolove.

Ljudi bi odmahnuli glavom i otišli. Drugi put bi dječak pitao:

— Zašto repovi imaju ribe?

Ili:

— Zašto brkovi imaju mačke?

Ljudi bi odmahnuli glavom i otišli za svojim poslom.

Dječak je rastao, ali nije prestao postavljati pitanja. I kad je potpuno odrastao, pitao je ljude i ovo i ono. Kako mu nitko nije odgovarao, povukao se u kućicu na vrh planine i neprestano izmišljao pitanja i zapisivao ih u bilježnicu, a zatim razmišljao da im nađe odgovore, no ne bi ih našao.

Zapisivao je na primjer:

»Zašto sjena ima bor?«

»Zašto oblaci ne pišu pisma?«

»Zašto marke ne piju pivo?«

Od pisanja tolikih pitanja zaboljela bi ga glava, no on se nije na to obazirao. Narasla mu je i brada, ali je nije obrijao. Štaviše, pitao se: »Zašto brada ima lice?«

Jednom riječju, bio je čudan. Kad je umro, jedan se učenjak bacio na proučavanje njegova života i otkrio je da se taj čovjek još kao dijete navikao navlačiti čarape naopako i niti jedanput mu nije uspjelo da ih navuče na pravu stranu, pa tako nije nikada mogao naučiti kako se postavljaju prava pitanja.

Mnogim se ljudima događa kao i njemu.

Dobri je Gilbert bio žedan znanja i zato je uvijek pozorno slušao sve što su govorili stariji.

Jedanput je čuo neku ženu kako govori: — Pogledajte Filomenu kako voli svoju mamu: donijela bi joj vode u uhu.

Dobri Gilbert je pomislio: »Divne riječi, baš ih moram naučiti napamet.«

Poslije nekog vremena majka mu je rekla: — Gilberte, idi i donesi mi kablić vode sa česme.

— Odmah, mama — rekao je Gilbert i pomislio: »Hoću da pokažem mami koliko je volim. Umjesto u kabliću, donijet ću joj vode u ušima.«

Pošao je na česmu, prignuo glavu i napunio uho vodom. Bilo je vode koliko bi stalo u naprstak, a da bi je donio kući, dobri je Gilbert morao potpuno iskriviti glavu.

— Stiže li ta voda? — prigovorila je mama, jer joj je voda trebala za pranje rublja.

— Odmah, mama — odgovorio je Gilbert bez daha. No, da bi odgovorio, ispravio je glavu, voda mu je istekla iz uha i slila se niz vrat. Potrčao je do česme i napunio drugo uho: bilo je vode taman koliko i u prvom uhu, i dobri je Gilbert morao iskriviti glavu na drugu stranu, ali prije negoli je stigao kući, sva se voda prosula.

— Stiže li ta voda? — ljutito je upitala mama.

»Možda imam premale uši«, žalosno je pomislio dobri Gilbert. No, u međuvremenu je njegova majka izgubila strpljenje, jer je mislila da se Gilbert igra oko česme, pa mu je opalila dvije zaušnice, jednu po svakom uhu.

Ubogi, dobri Gilbert.

Mirno je otrpio one dvije zaušnice i odlučio da drugi put donese vode u kabliću.

RIJEČ PLAKATI

Ova se priča još nije dogodila, no sigurno će se dogoditi sutra. Evo što nam pripovijeda:

Sutra je jedna dobra, stara učiteljica odvela svoje đake u redu po dvoje da posjete Muzej Prošlog Vremena, gdje su izloženi predmeti koji više ničemu ne služe kao, na primjer, kraljevska kruna, kraljičin plašt, tramvaj iz Monze, i tako dalje. U jednom, ponešto prašnjavom ormariću, nalazila se riječ »Plakati«.

Učenici sutrašnjice pročitali su natpis, no nisu ništa shvatili.

— Gospođo, što je to?

— Je li to starinski nakit?

— Je li možda pripadao Etrušćanima?

Učiteljica je rastumačila da se nekada ta riječ mnogo upotrebljavala i da je boljela. Pokazala im je staklenku u kojoj su se čuvale suze: tko zna, možda ih je prolio neki rob kog je gospodar tukao, možda neko dijete bez doma.

— Čini se voda — rekao je jedan učenik.

— Ali suze su pekle i palile — rekla je učiteljica.

— Možda su ih zagrijavali do ključanja prije upotrebe.

Đaci nisu ništa shvaćali, čak su se počeli i dosađivati. Tada ih je dobra učiteljica povela da razgledaju ostale muzejske odjele, gdje su bili izloženi jednostavniji predmeti, kao: rešetka nekog zatvora, pas čuvar, tramvaj iz Monze, i tako dalje, sve predmeti koji u sretnoj zemlji Sutrašnjice nisu više postojali.

GROZNICA-IZJELICA

Kad je djevojčica bolesna, i njene se lutke moraju razboljeti da bi imala društvo, a djed ih pregledava, propisuje lijekove, već prema bolesti, i daje im mnogo injekcija kemijskom olovkom.

— Ovo dijete je bolesno, doktore?

— Da vidimo. Eh, da, pa da. Čini mi se da ima jaki brbljavitis.

— Je li opasno?

— Jako opasno. Dajte mu piti ovaj sirup od plave olovke i masirajte ga papirom kojim se zamataju bomboni.

— A ovo drugo dijete, ne čini li vam se da je također blijedo?

— Jako je bolesno, to se vidi i bez dalekozora.

— A što mu je?

— Ima malo prehlade, malo prehladičice i dvadeset deka jakog jagoditisa.

— Jao meni, hoće li umrijeti?

— Ne bojte se! Dajte mu ove tablete bedastoćice rastopljene u čaši prljave vode, ali neka bude zelena čaša, jer bi ga od crvene zaboljeli zubi.

Jednog jutra djevojčica se probudila zdrava, doktor je rekao da može ustati, ali djed hoće da je i on pregleda, dok joj majka priprema odjeću.

— Da čujemo malo . . . recite aaaa . . . recite uuuu . . . pokušajte zapjevati . . . sve je u redu: divna groznica-izjelica.

NEDJELJNO JUTRO

Gospodin Cezar imao je čvrsto ukorijenjene navike. Svake nedjelje ujutro kasno bi ustao, zatim bi obilazio stanom u pidžami, a u jedanaest bi se stao brijati ostavivši otvorena vrata od kupaonice.

To je bio čas koji je Franjo čekao. Bilo mu je samo šest godina, no već je pokazivao veliko zanimanje za medicinu i kirurgiju. Uzeo bi paket pamuka, bočicu alkohola, paketić flastera, zatim bi ušao u kupaonicu, sjeo na stočić i stao čekati.

— Što je? — pitao je gospodin Cezar sapunajući lice.

Franjo bi se stao izvijati na stočiću, veoma ozbiljan, bez riječi.

— Dakle?

— Pa — rekao bi Franjo — možda ćeš se porezati. Onda ću te ja poviti.

— Aha — rekao bi gospodin Cezar.

— Ali nemoj se namjerno porezati kao što si učinio prošle nedjelje, jer inače ne vrijedi — strogo bi rekao Franjo.

— Ne brini — odgovorio bi mu gospodin Cezar.

No nije mu nikako uspijevalo da se poreže, ako ne namjerno. Nastojao je pogriješiti nehotice, ali bilo je teško, gotovo nemoguće. Pokušavao je na sve načine da

bude nepažljiv, no nije mogao. Konačno bi se ipak tu i tamo malo porezao i Franjo bi odmah stupio u akciju. Obrisao bi kap krvi, dezinficirao ranu, nalijepio flaster.

I tako je gospodin Cezar svake nedjelje poklanjao po kap krvi svome sinu, a Franjo je sve čvršće vjerovao da ima rastresenog oca.

SPAVANJE, BUĐENJE

Bila je jednom neka djevojčica koja je svake večeri, kad je trebalo ići u krevet, postajala majušna, majušna.

— Mama — govorila je — ja sam mrav.

I mama bi shvatila da je došlo vrijeme spavanju.

Kad bi granulo sunce, djevojčica bi se probudila, ali bila je još jako mala, jastuk joj je bio velik i prevelik.

— Ustaj — rekla bi joj mama.

— Ne mogu — odgovorila bi djevojčica — još sam premala. Sad sam kao leptir. Čekaj da opet narastem.

Poslije nekog vremena uzviknula bi: — Evo, sad sam narasla!

Kliknula bi i skočila iz kreveta da započne novi dan.

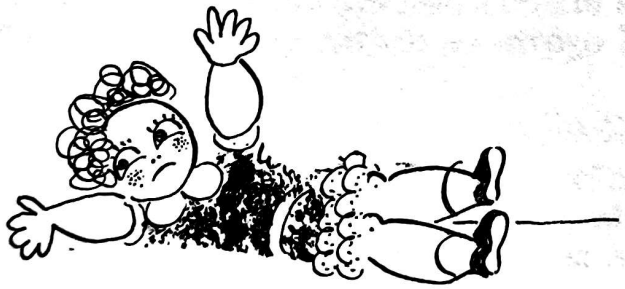

JAKOV OD KRISTALA

Jedanput se u nekom dalekom gradu rodio proziran dječak. Kroz njegovo tijelo moglo se vidjeti kao kroz zrak ili vodu. Bio je od kosti i mesa, a činilo se kao da je od stakla; kad bi pao, ne bi se razbio, već bi mu u najgorem slučaju izbila prozirna čvoruga na čelu.

Moglo se vidjeti njegovo srce kako kuca, misli kako se praćakaju poput šarenih ribica u akvariju.

Jedanput je dječak zabunom rekao neku laž, a ljudi su odmah ugledali nešto slično plamenoj lopti iza njegova čela: rekao je istinu, i plamena kugla je nestala. Kroz čitav život nije više nikada lagao.

Drugi put se dogodilo da mu je prijatelj povjerio jednu tajnu, a svi su odmah vidjeli nešto slično crnoj lopti kako se neprestano valja po njegovim prstima, i tako je tajna prestala biti tajna.

Dječak je narastao, postao je mladić, zatim odrasli čovjek, a svi su mu mogli čitati misli, pogađati njegove odgovore još prije negoli bi zaustio da odgovori na njihova pitanja.

Zvao se Jakov, ali ljudi su ga zvali »Jakov od kristala«, i voljeli su ga zbog njegove iskrenosti, i pored njega svi su postajali dobri.

Na žalost u onoj se zemlji popeo na vlast okrutni diktator, i za narod je počelo doba nasilja, nepravde i bijede. Oni koji su se usudili suprotstaviti se, netragom su nestali. Oni koji su se bunili, bili su strijeljani. Siro-

mahe su progonili, vrijeđali i ponižavali na sijaset načina. Ljudi su šutjeli i trpjeli bojeći se posljedica.

Ali Jakov nije mogao šutjeti. Ako i nije otvarao usta, njegove su misli govorile umjesto njega: bio je proziran, i svi su čitali kroz njegovo čelo misli o preziru i osudi, nepravdi i nasilju koje je vršio tiranin. Ljudi su kriomice ponavljali Jakovljeve misli i tješili se nadom.

Tiranin je dao uhapsiti Jakova od kristala i naredio da ga bace u najdublju tamnicu.

No tada se dogodilo nešto čudesno. Zidovi ćelije u kojoj je Jakov čamio postali su prozirni, zatim i zidovi zatvora i, na kraju, i vanjske zidine. Ljudi koji su prolazili pokraj tamnice vidjeli su Jakova kako sjedi na svojoj stolici kao da je u tamnici od kristala, pa su i dalje čitali njegove misli. Noću bi se iz tamnice rasula jaka svjetlost i tiranin je u svojoj palači navlačio sve zavjese da je ne vidi, no svejedno nije mogao spavati. Jakov od kristala bio je jači od njega i u lancima, jer je istina jača od svega, sjajnija od dana, strašnija od oluje.

MAJMUNSKO PUTOVANJE

Jedanput su majmuni iz zoološkog vrta odlučili da odu na naučno putovanje. Hodali su i hodali, onda su se zaustavili i jedan je upitao:

— Što se vidi?

— Lavlji kavez, bazen s fokama i žirafina kuća.

— Kako li je velik svijet i kako je poučno putovati.

Nastavili su put i zaustavili se tek u podne.

— Što se sada vidi?

— Žirafina kuća, bazen s fokama i lavlji kavez.

— Kako li je čudan svijet i kako je poučno putovati.

Opet su krenuli i zaustavili se tek kad je sunce počelo zalaziti.

— Što se vidi?

— Lavlji kavez, žirafina kuća i bazen s fokama.

— Kako li je dosadan svijet! Uvijek iste stvari. Putovati ama baš ničemu ne služi.

Jasno: putovali su i putovali, ali nisu izišli iz kaveza, već su neprestano hodali u krugu kao konji na vrtuljku.

GOSPODIN NINAJ-NANAJ

Gospodin Ninaj-nanaj bio je jako osjetljiv, tako osjetljiv da ne bi mogao spavati od buke koju je stvarala stonoga hodajući po zidu, a ako bi mrav ispustio zrnce šećera, on bi prestrašeno skočio na noge i uzviknuo: — U pomoć! Potres!

Naravno, nije podnosio djecu, oluje i motorkotače, ali najviše mu je smetala prašina pod nogama, pa zato nije nikada hodao, čak niti u kući, već ga je nosio jedan veoma snažan sluga. Taj se sluga zvao Vilim, i gospodin Ninaj-nanaj vikao je na njega od jutra do mraka:

— Polako, Vilime, daj polakše, razbit ću se!

Kako nije nikada hodao, postajao je sve deblji, a što je bio deblji, postajao je sve osjetljiviji. Smetali su mu čak i žuljevi na Vilimovim rukama.

— Ali, Vilime, koliko li sam ti puta rekao da moraš navući rukavičice kad me nosiš?!

Vilim bi otpuhnuo i s mukom navukao rukavice, tako velike, da bi bile preširoke i vodenom konju.

Ali gospodin Ninaj-nanaj postajao je svakim danom sve teži i ubogi se Vilim znojio zimi kao i ljeti, i jedanput mu je palo na pamet:

— Što bi se dogodilo kad bih bacio gospodina Ninaj-nanaja s balkona?

Baš tog dana gospodin Ninaj-nanaj obukao je bijelo laneno odijelo i, kad ga je Vilim bacio s balkona, pao je na neku mušju izmetinu, od koje mu je ostala sitna mrljica na hlačama. Trebalo je povećalo, ako ju je čovjek htio primijetiti, no Ninaj-nanaj bio je toliko osjetljiv, da je umro od žalosti.

JEDAN I SEDAM

Poznavao sam jednog dječaka koji je bio sedam dječaka.

Stanovao je u Rimu, zvao se Paolo, a tata mu je bio tramvajac.

Ali stanovao je i u Parizu, zvao se Jean, a otac mu je radio u tvornici automobila.

No stanovao je i u Berlinu, i ondje gore zvao se Kurt, a otac mu je bio profesor violončela.

Stanovao je i u Moskvi, zvao se Jurij, kao Gagarin, a otac mu je bio zidar i studirao je matematiku.

Ali stanovao je i u Njujorku, zvao se Jimmy, a otac mu je bio vlasnik benzinske pumpe.

Koliko sam ih nabrojio? Pet. Manjkaju još dvojica.

Jedan se zvao Ču, živio je u Šangaju, a otac mu je bio ribar; posljednji se zvao Pablo, živio je u Buenos Airesu, a tata mu je bio soboslikar.

Paolo, Jean, Kurt, Jurij, Jimmy, Ču i Pablo bili su sedmorica, no to je bio jedan isti dječak koji je imao osam godina, već je znao čitati i pisati i voziti bicikl ne držeći volan.

Paolo je bio tamnoput, Jean plav, Kurt je imao smeđu kosu, ali bio je to isti dječak. Jurij je imao bijelu kožu,

Ču žutu, ali bio je to isti dječak. Pablo je išao u kino gdje se govorilo španjolski, a Jimmy gdje se govorilo engleski, ali bio je to isti dječak i obojica su se smijala istim jezikom.

Sada su već svi odrasli i neće više moći ratovati jedan protiv drugoga, jer su sva sedmorica jedan te isti čovjek.

ČOVJEK KOJI JE KRAO KOLOSEUM

Jednom se neki čovjek zainatio da ukrade rimski Koloseum, htio je da bude samo njegov, jer mu se nije mililo dijeliti ga s drugim ljudima. Uzeo je torbu, pošao do Koloseuma, pričekao da čuvar pogleda na drugu stranu, a onda je užurbano natrpao u torbu starog kamenja i odnio ga kući. Idućeg dana učinio je isto tako, i svakog je jutra, osim nedjelje, odlazio nekoliko puta, najmanje u tri navrata, do Koloseuma dobro pazeći da ga čuvari ne otkriju. Nedjeljom bi se odmarao i brojio ukradeno kamenje koje je gomilao u podrumu.

Kad se podrum napunio, čovjek je stao spremati kamenje na tavan, a kad je i tavan bio pun, počeo ga je spremati pod divane, u ormare i u košaru za prljavo rublje. Svaki put kad bi došao do Koloseuma, dobro bi ga odmjerio sa svih strana i zaključio: »Čini se jednak, no ipak se primjećuje izvjesna promjena. Ondje je već nešto niži.« I brišući znoj, ogrebao bi komadić cigle sa stepenice, otkinuo kamenčić s luka i napunio torbu. Pokraj njega neprestano su prolazili turisti otvorenih ustiju od čuda, a on se s užitkom smijao, mada kriomice: — Ah, a kako ćete tek raskolačiti oči onog dana, kad više ne bude Koloseuma!

Kad bi išao u trafiku, dopisnice u boji sa slikom Koloseuma izazvale bi ga na smijeh, morao se pretvarati da briše nos, kako ljudi ne bi vidjeli da se smije: — Ih, ih!

Ilustrirane dopisnice! Još malo, pa ćete morati gledati dopisnice, ako budete htjeli vidjeti Koloseum!

Prošli su mjeseci i godine. Ukradeno kamenje bilo je već naslagano pod krevetom, bila ga je puna kuhinja, gdje je ostao samo uzak prolaz između plinskog kuhala i praonika, bila ga je puna kada, hodnik se pretvorio u šanac. Ali Koloseum je još uvijek bio na svome mjestu, nije mu manjkao niti jedan luk: ne bi bio cjelovitiji niti da se komarac trudio da ga razori svojim nožicama. Sirotog je kradljivca u starosti obuzeo očaj. Mislio je: »Možda sam loše procijenio? Možda bi bilo bolje da sam krao kupolu Svetog Petra? Hajde, hajde, drž' se: kad čovjek nešto odluči, mora ići do kraja.«

Svaki mu je put postajalo sve teže i bolnije. Torba mu je kidala ruke, dlanovi su mu krvarili. Kad je osjetio da će umrijeti, po posljednji se put dovukao do Koloseuma, teškom se mukom uspeo od jednog stepeništa do drugog, dok nije stigao do najviše terase. Sunce na zalazu pozlatilo je, obojilo purpurom i ljubičastom bojom drvene ruševine, ali ubogi starac nije mogao ništa vidjeti, jer su mu suze i umor zamaglili oči. Nadao se da će ostati sam, ali već su se turisti skupili na terasi i stali vikati na raznim jezicima izražavajući svoje divljenje. I evo, između tolikih glasova, stari je kradljivac razaznao srebrni glasić nekog djeteta koje je vikalo: — Moj! Moj!

Kako li je bilo neugodno čuti ovu ružnu riječ ondje gore, pred tolikom ljepotom. Starac je tek sada shvatio i želio je reći djetetu, htio ga je naučiti da kaže »naš« umjesto »moj«, no više nije smogao snage.

Kad je Romulu bilo trinaest godina, primili su ga za pomoćnog konobara u baru Italija. Obavljao je dostave kućama, pa je čitav dan trčao ulicama i stepenicama gore-dolje noseći poslužavnike opasno nakrcane šalicama, šaličicama i čašama. Najviše su mu smetale stepenice: u Rimu, kao, uostalom, posvuda, vratarice jako paze na svoja dizala i zabranjuju lično ili natpisima da se njima služe konobari iz bara, mljekari, piljari i njima slični.

Jednog jutra je u bar telefonirao stan broj četrnaest iz kuće broj sto i tri, a htio je četiri boce piva i jedan hladni čaj »ali odmah, ili ću ih baciti kroz prozor«, dodao je grubi glas starog markiza Venancija koji je bio strah i trepet svih prodavača.

Dizalo kuće broj sto i tri bilo je od onih jako zabranjenih, ali Romul je znao kako će odvratiti pažnju vratarice koja je drijemala u svojoj loži: neopazice se uvukao u kabinu, ubacio pet lira u aparat, pritisnuo dugme petog kata i dizalo se pokrenulo škripeći. Evo prvog kata, drugog, trećeg. Poslije četvrtog kata, umjesto da uspori, dizalo se stalo sve brže dizati, projurilo je pored kata markiza Venancija bez zaustavljanja i, prije negoli je Romul imao vremena da se snađe, čitav mu je Rim ležao pod nogama, dok se dizalo uspinjalo brzo poput rakete prema nebu, koje je bilo tako plavo da se činilo crno.

— Zbogom, markiže Venancije — promrmljao je Romul i protrnuo. Lijevom je rukom još uvijek držao po-

služavnik s naručenim pićima, što je bilo prilično smiješno s obzirom da se oko dizala sad već širio na sve strane međuplanetarni prostor, a Zemlja se duboko dolje, na dnu plavog bezdana, okretala sama oko sebe noseći u svojoj vrtnji i markiza Venancija koji je čekao četiri piva i hladni čaj.

»Barem neću stići među Marsovce praznih ruku«, pomislio je Romul i zažmirio. Kad je otvorio oči, dizalo se upravo počelo spuštati i Romul je odahnuo od olakšanja:

— No, čaj će ipak stići leden.

Na žalost, dizalo se spustilo u srce divlje tropske džungle i Romul je, pogledavši kroz staklo, vidio da je okružen čudnim bradatim majmunima koji su uzbuđeno pokazivali na njega i neobično brzo brbljali nekim nerazumljivim jezikom. »Možda smo dospjeli u Afriku«, pomislio je Romul. No tada se krug majmuna rastvorio da bi mogla proći neočekivana ličnost: majmun u plavoj uniformi koji je jahao na ogromnom triciklu.

— Stražar! Bježi, Romule!

I, ne časeći časa, pomoćni konobar iz bara Italija pritisnuo je prvo dugme koje mu se našlo pod rukom. Dizalo je krenulo nadzvučnom brzinom i tek kad se popelo prilično visoko, Romul je pogledao dolje i shvatio da planet s kog je pobjegao ne može biti Zemlja: mora i kontinenti bili su posve drukčijeg oblika i, dok je prostor oko Zemlje bio lijep, nježno plav, boje oko ove kugle prelazile su iz zelene u ljubičastu.

— Valjda je to bila Venera — pomislio je Romul. — Ali što ću reći markizu Venanciju?

Dotaknuo je zglavcima prstiju staklenke na poslužavniku. Bile su ledene kao kad je izišao iz bara. Dakle, vjerojatno je prošlo tek nekoliko minuta.

Pošto je prešlo nevjerojatnom brzinom ogroman pusti prostor, dizalo se stalo ponovno spuštati. Romul je ovog puta bio posve siguran:

— Pazi ovo! — uzviknuo je. — Spuštamo se na Mjesec. A što ću ja ovdje?

Čuveni Mjesečevi krateri brzo su se približavali. Romul je primaknuo prste slobodne ruke pločici s dugmadi, ali:

— Stoj! — zapovjedio je samome sebi, prije negoli je pritisnuo prvo dugme koje mu se našlo pod rukom. — Promislimo časak!

Pregledao je red dugmadi. Na posljednjem dugmetu dolje stajalo je P što znači prizemlje.

— Pokušajmo — uzdahnuo je Romul.

Pritisnuo je dugme prizemlja i dizalo je opet promijenilo pravac. Nekoliko minuta kasnije letio je rimskim nebom, zatim prošao kroz krov kuće broj sto i tri, kroz stepenište i konačno aterirao pokraj vratarice koja nije ništa znala o međuplanetarnoj drami, već je i dalje mirno drijemala.

Romul je izletio iz dizala i nije se niti okrenuo da zatvori vrata. Ovog se puta pješke uspeo stepenicama. Pokucao je na vrata stana broj četrnaest i odslušao pognute glave, i ne pisnuvši, prigovore markiza Venancija:

— Ha, gdje si bio do sada? Znaš li ti da je, otkad sam naručio to prokleto pivo i taj dvostruko prokleti hladni

čaj, prošlo četrnaest minuta? Na tvom mjestu Gagarin bi već bio na Mjesecu!

»I još dalje«, pomislio je Romul, ali nije ni pisnuo. No, na sreću, napici su još uvijek bili ledeni kao što treba.

Eh, koliko mora trčati pomoćni konobar iz bara Italija zadužen za dostave u kuće . . .

TROLEJBUS BROJ 75

Jednog je jutra trolejbus broj 75 krenuo sa starog Monteverdea prema trgu Fiume, ali, umjesto da se spusti prema Trasteveru, okrenuo je u pravcu gradske četvrti Gianicolo, zatim nastavio starom Aurelijanskom cestom i već poslije nekoliko minuta jurio je livadama izvan Rima kao zec na godišnjem odmoru.

Putnici koji se voze u to vrijeme mahom su službenici; svi su čitali novine, pa i oni koji ih nisu kupili, jer su ih čitali preko ramena svojih susjeda. Jedan je gospodin, okrećući stranicu, podigao načas glavu, pogledao načas van i stao vikati:

— Kondukteru, što se događa? Izdaja! Izdaja!

I ostali su putnici podigli oči s novina i nadali u strašnu dreku:

— Pa ovuda se ide u Stari grad!

— Što radi vozač?

— Poludio je, zavežite ga!

— Što li ovi rade!

— Sada je devet manje deset, a tačno u devet moram biti u Sudu — uzviknuo je jedan advokat. — Ako izgubim proces, tužit ću trolejbusno poduzeće!

Kondukter i vozač nastojali su se obraniti izjavljujući da oni nisu ništa krivi, da ih trolejbus ne sluša i da radi po svojoj volji. I zaista, trolejbus je u tom času sišao sa ceste da se zaustavi pored mirisave i svježe šumice.

— Oh, ciklame! — veselo je uzviknula jedna žena.

— Baš ste izabrali pravi čas da mislite na ciklame! — odvratio je advokat.

— Nije važno — rekla je žena — zakasnit ću u Ministarstvo, izgrdit će me, no svejedno mi je i, kad sam već ovdje, nabrat ću ciklame. Već je prošlo barem deset godina kad sam ih posljednji put brala.

Izišla je iz trolejbusa udišući rastvorenim ustima zrak tog čudnog jutra i stala brati ciklame i slagati ih u stručak.

Videći da trolejbusu ni ne pada na pamet da se vrati, putnici su sišli jedan za drugim da protegnu noge i popuše cigaretu, a istovremeno se njihova zlovolja stala rasplinjavati poput magle na suncu. Netko je ubrao tratinčicu i zadjenuo je u zapučak, drugi je našao zelenu jagodu i uzviknuo:

— Ja sam je našao! Sad ću je označiti svojom posjetnicom i, kad dozrije, doći ću je ubrati i jao si ga krivcu, ako je ne nađem.

I zaista, izvadio je posjetnicu iz lisnice, nadjenuo je na čačkalicu koju je zatim usadio pokraj jagode. Na posjetnici je stajalo: Dr Julije Biljegić.

Dva činovnika Ministarstva školstva zgnječili su svoje novine i započeli igrati nogomet. Svaki put kad bi opalili loptu, uzviknuli bi: — K vragu!

Jednom riječju, činilo se da to više nisu oni isti činovnici koji su čas prije htjeli linčovati tramvajce. Tramvajci su pak podijelili sendvič s prženim jajem i stali doručkovati na travi.

— Pazi! — najednom je uzviknuo advokat.

Trolejbus je, uz trzaj, polako krenuo sam od sebe. Jedva su stigli da uskoče u njega, posljednja ona žena sa

ciklamama. Bunila se: — Ali ovako ne vrijedi. Jedva sam se počela zabavljati!

— Koliko je sati? — upitao je netko.

— Tko zna kako je već kasno.

I svi su pogledali na sat. No desilo se čudo: satovi su još uvijek pokazivali devet manje deset. Kao da su za vrijeme čitave šetnje satovi stajali. Bilo je to poklonjeno vrijeme, mali neočekivani dar, kao kad kupite prašak za pranje, a u kutiji nađete i igračku.

— Pa to je nemoguće! — čudila se gospođa sa ciklamama, dok se trolejbus vraćao na svoju liniju i jurio niz ulicu Dandolo.

Svi su se čudili. A imali su novine pred očima, na vrhu prve stranice jasno je bio otisnut datum: 21. ožujak. Prvog dana proljeća sve je moguće.

PASJE SELO

Bilo jednom jedno čudno malo selo. Sastojalo se od samo devedeset i devet kućica, oko svake kućice bio je vrtić s vratima, a iza svakih vrtnih vratiju lajao je pas.

Da uzmemo koji primjer. Fido je bio pas kućice broj jedan i ljubomorno je čuvao ukućane, pa je zato zdušno lajao kad god bi prolazio netko tko je stanovao u ostalih devedeset i osam kućica, bilo muškarac, žena ili dijete. To isto radilo je i devedeset i osam ostalih pasa; lajali su čitav dan i čitavu noć, jer je uvijek netko prolazio cestom.

Evo još jedan primjer. Gospodin koji je stanovao u kući broj 99, vraćajući se s posla, morao je proći pokraj devedeset i osam kuća, dakle pored devedeset i osam pasa što su lajali za njim razjapljenih ralja jasno nagovještavajući da bi mu rado zabili zube u hlače. Isto se događalo i stanovnicima ostalih kuća, i na cesti je uvijek bio pokoji prestrašen prolaznik.

Zamislite tek kad bi došao kakav stranac! Tada je devedeset i devet pasa jednoglasno lajalo, devedeset i devet domaćica izišlo bi da vidi što se događa, da zatim brzo uđu u kuću, zakračunaju vrata, hitro spuste rolete i da se onda pritaje iza prozora i virkaju dok stranac ne prođe.

Kako su neprestano slušali pasji lavež, svi su stanovnici tog mjesta pomalo oglušili i gotovo prestali razgovarati. Uostalom, nikada nisu niti imali nešto važno da kažu ili čuju.

I kako su uvijek šutjeli i durili se, malo-pomalo odvikli su se od govora. Na kraju su i gospodari stali lajati poput njihovih pasa. Oni su možda mislili da govore, no čim bi otvorili usta, začuo bi se nekakav »vau, vau« od kog se ježila koža. I tako su lajali psi, lajali su muškarci i žene, lajala su djeca dok su se igrala, devedeset i devet kućica kao da se pretvorilo u devedeset i devet psetarnica.

A bile su dražesne, iza stakala visile su čiste zavjese, a na balkonima su bile vaze s geranijima i kaktusima.

Jednom je u to selo dospio Ivica Zgubidan prilikom jednog od svojih najčuvenijih putovanja. Dočekalo ga je devedeset i devet pasa takvim koncertom, da bi uništili živce i tenku. Ivica se nešto propitao kod neke žene, a ona mu je odgovorila lajanjem. Rekao je lijepu riječ jednom djetetu, a ono mu je odgovorilo zavijajući.

— Shvatio sam — zaključio je Ivica. — To je epidemija.

Zamolio je načelnika da ga primi i rekao mu: — Imam siguran lijek. Prije svega, odstranite sve ograde, vrtovi će dobro uspijevati i bez rešetki. Drugo, pošaljite pse u lov, bolje će se zabavljati i postat će prijazniji. Treće, priredite veliki ples i poslije prvog valcera opet ćete znati govoriti.

Načelnik mu je odgovorio: — Vau! Vau!

— Jasno mi je — rekao je Ivica. — Najteži bolesnik je onaj koji vjeruje da je zdrav.

I otišao je za svojim poslom.

Ako noću čujete kako u daljini laje mnogo pasa, možda se radi o pravim psima, ali mogli bi biti i stanovnici onog čudnog, malog mjesta.

PULČINELIN BIJEG

Pulčinela je bio najnemirniji lutak u čitavom starom kazalištu. Uvijek je nešto prigovarao, bilo da mu se za vrijeme predstave išlo u šetnju, bilo da mu je gazda dodijelio komičnu ulogu, kad je on želio nešto dramatično.

— Zbrisat ću jednog lijepog dana — povjeravao se Harlekinu. Tako je i učinio, ali se to nije dogodilo danju. Jedne noći uspjelo mu je dokopati se škara koje je lutkar zaboravio, prerezao je jednu za drugom uzice kojima su mu bile vezane ruke, glava i noge, a onda je predložio Harlekinu:

— Pođi sa mnom!

Harlekin nije htio ni čuti da se rastane od Kolombine, a Pulčinela nije imao nikakve namjere da vuče sa sobom tu hirovitu lutku koja mu je u kazalištu tisuću puta napakostila.

— Ići ću sam — odlučio je. Hrabro je skočio na zemlju i bjež', dao je petama vjetra.

Trčao je i razmišljao: »Kako li je divno ne osjećati više kako te vuku na sve strane one proklete uzice. Kako li je divno što mogu položiti nogu baš tamo kamo želim!«

Za usamljena lutka svijet je ogroman i strašan, nastanjen, osobito noću, grabežljivim mačkama koje su spremne da sve što trči zamijene za miša kojeg moraju uloviti. Pulčinela je uspio uvjeriti mačke da imaju posla s pravim umjetnikom, no za svaki slučaj sklonio se u neki vrt, naslonio se na zidić i zaspao.

Kad je granulo sunce, probudio se gladan. No oko njega, dokle mu je pogled dosizao, bilo je samo karanfila, tulipana, cinija i hortenzija.

— Što se može — rekao je Pulčinela, ubrao jedan karanfil i stao grickati latice s izvjesnim nepovjerenjem. Nije to bilo kao biftek na žaru ili kao riba: cvijeće obiluje mirisom, ali je neukusno za jelo. No Pulčineli se učinilo da je to okus slobode i kod drugog zalogaja bio je siguran da nikada nije okusio bolje hrane. Odlučio je da ostane zauvijek u tom vrtu, pa je tako i učinio. Spavao je u zaklonu što mu ga je pružala velika magnolija koje se tvrdo lišće nije bojalo ni pljuska ni tuče, a hranio se cvijećem: danas karanfil, sutra ruža. Pulčinela je sanjao brda rezanaca i doline sira, ali se nije predavao. Postao je mršav, mršav, no tako mirisav, da bi koji put sletile na njega pčele da isišu nektar; razočarano bi se udaljile pošto bi uzaludno pokušale da zabiju rilce u njegovu drvenu glavu.

Došla je zima, opustjeli vrt očekivao je prvi snijeg, i ubogi lutak više nije imao ničega za jelo. Nemojte reći da je mogao nastaviti put! Njegove uboge drvene noge ne bi ga daleko odnijele.

»Što mogu, umrijet ću ovdje — mislio je Pulčinela. — Ovo nije ružno mjesto za umiranje. Osim toga, umrijet ću slobodan. Više nitko neće moći privezati uzicu za moju glavu i prisiliti me da kažem da ili ne.«

Prvi ga je snijeg pokrio mekim bijelim pokrivačem.

U proljeće, na tom istom mjestu, niknuo je karanfil. Pod zemljom je miran i sretan Pulčinela mislio: »Eto,

nad mojom je glavom narastao cvijet. Tko je sretniji od mene?«

No nije umro, jer drvene lutke ne mogu umrijeti. Još je ondje, a nitko ne zna za njega. Ako ga vi nađete, nemojte mu privezati uzicu za glavu: kraljevima i kraljicama u kazalištu ta uzica ne smeta, ali on je zaista ne može podnijeti.

ZIDAR IZ VALTELLINE

Jedan je mladić iz Valtelline, ne našavši posla u domovini, otišao u Njemačku i zaposlio se upravo u Berlinu kao zidar na nekom gradilištu. Mario — tako se zvao mladić — bio je veoma zadovoljan: zdušno je radio, malo jeo, a ono što je zarađivao, štedio je da bi se mogao oženiti.

No jednog dana, dok su radili temelje za neku novu kuću, srušila se skela, Mario je pao u žitku betonsku masu i umro. Nije bilo moguće izvući mu tijelo.

Mario je bio mrtav, ali nije osjećao nikakve boli. Bio je zatvoren u jednom od stupova na kojima je počivala kuća u gradnji, i bilo mu je ponešto tijesno, no osim toga, mogao je misliti i osjećati kao i prije. Kad se navikao na svoj novi položaj, mogao je čak i otvoriti oči i gledati kuću kako raste oko njega. Bilo mu je kao da on nosi teret nove zgrade i to mu je olakšalo tugu što ne može više pisati kući, svojoj ubogoj zaručnici.

Onako skrivena u zidu, u srcu zida, nitko ga nije mogao vidjeti, pa čak ni naslutiti da je ondje, ali Marija za to nije bilo briga.

Kuća je narasla do krova, uglavili su vrata i prozore, stanovi su prodani i kupljeni, namješteni i, na kraju, uselile su se brojne obitelji. Mario je upoznao sve stanare, odrasle i male. Kad su djeca teturala po podu učeći prve korake, škakljala su ga po ruci. Kad bi djevojke izišle na balkone ili se naslonile na prozore da vide svoje dragane,

Mario je osjećao na svom obrazu dodir njihove meke plave kose. Navečer je slušao razgovore obitelji koje su se skupljale oko stola, noću kašalj bolesnika, a u praskozorje zvonjavu budilnika nekog pekara koji je prvi ustajao. Život kuće bio je Marijev život, radosti kuće od kata do kata, njene boli od sobe do sobe, bile su njegove radosti i njegove boli.

Ali eto, jednog dana buknuo je rat. Počela su bombardiranja po čitavom gradu i Mario je osjetio da se i njemu približava kraj. Jedna je bomba pogodila njegovu kuću i srušila je do temelja. Ostala je samo hrpa bezobličnih ruševina, slomljenog namještaja, razbijenog posuđa, pod kojima su zauvijek spavali žene i djeca koje je smrt zatekla u snu.

Tek je tada Mario zaista umro, jer je umrla kuća koja se rodila iz njegove žrtve.

VOJNIKOV POKRIVAČ

Kad su svršili svi ratovi, vojnik Vinko Jaković vratio se kući s poderanom uniformom, jakim kašljem i jednim vojničkim pokrivačem. Kašalj i pokrivač bili su sve što je zaradio u onim dugim godinama rata.

— Sad ću se odmoriti — rekao je svojoj obitelji. No kašalj mu nije dao mira i za nekoliko mjeseci odveo ga je u grob. Ženi i djeci ostao je za uspomenu samo pokrivač. Bila su tu tri sina, a najmlađi, koji se rodio između dva rata, imao je pet godina. I njemu su dali vojnički pokrivač. Kad bi se umotao u njega za spavanje, mama bi mu ispričala dugu priču, a u priči je bila vila koja je tkala tako veliki pokrivač, da su se njime mogla pokriti sva djeca na svijetu kojoj je bilo hladno. No uvijek bi se našlo poneko dijete koje bi ostalo vani, te bi plakalo i uzalud tražilo komadić pokrivača da se zagrije. Tada bi vila morala oparati čitav pokrivač i ponovno ga istkati da bude malo veći, jer je morao biti od jednog jedinog komada, istkan najedanput, i nije smjelo biti dodavanja. Dobra vila radila je danju i noću, parala i tkala, i nikada se ne bi umorila, a dječačić bi uvijek zaspao prije završetka priče i nikada nije doznao kakav je kraj.

Dječačić se zvao Jerko, a obitelj mu je živjela u blizini Cassina. Zima je bila jako oštra, nisu imali što jesti, i Jerkova je majka oboljela. Jerka su povjerili susjedima koji su bili pokućarci; imali su velika kola i obilazili su sela tražeći milostinju, svirajući harmoniku ili prodajući

košare od vrbova pruća koje su pleli za odmora duž puta. Jerku su dali kavez s papigom koja je kljunom birala ceduljice s brojevima za lutriju. Jerko je morao pokazivati papigu ljudima i, ako su mu dali nešto sitniša, papiga bi izvukla broj. Dani su bili dugi i dosadni. Često bi se obreli u mjestima gdje su ljudi bili siromašni i nisu imali što da im udijele, i tada bi dječak dobio još tanju krišku kruha i još manje juhe, negoli inače. Ali kad bi se spustila noć, Jerko bi se uvio u pokrivač tate vojnika, koji je bio sve njegovo bogatstvo, te bi zaspao u njegovoj mirisnoj toplini i sanjao kako mu papiga priča priče.

Jedan od pokućaraca bio je u vojsci sa Jerkovim ocem, zavolio je Jerka, tumačio mu stotinu stvari koje bi usput vidjeli i, za zabavu, učio ga da čita oznake na kojima su pisala imena gradova i sela.

— Vidiš li? Ono je A. Ono drugo, mršavo mršavo, što se čini kao štap bez drška, ono ti je I. Onaj štap s grbom je P.

Jerko je brzo učio. Pokućarac mu je kupio bilježnicu i olovku i naučio ga da prepisuje imena gradova. Jerko je punio stranice i stranice imenom ANCONA, zatim PESARO, a jednog dana uspio je sam napisati svoje ime, slovo po slovo, bez ijedne greške. Kako li su bili divni snovi one noći, pod pokrivačem tate vojnika.

I kako li je to lijepa priča, mada nije gotova, već svršava ovako, bez zaključka, poput upitnika bez odgovora.

BUNAR U CASCINI PIANI

Na pola puta između Saronna i Legnana, na rubu velike šume, nalazila se Cascina Piana koja je brojila samo tri dvorišta. Živjelo je tu jedanaest obitelji. U Cascini Piani postojao je samo jedan bunar iz kog su vadili vodu, a bio je to čudan bunar, jer je na njemu bio čekrk za namatanje konopca, ali nije bilo ni konopca ni lanca. Svaka je od jedanaest obitelji držala u kući konopac, obješen pored kablića, a oni koji su išli po vodu, uzeli bi ga, omotali oko ruke i odnijeli do bunara; kad bi podigli kablić, otkvačili bi konopac sa čekrka, i ljubomorno ga odnijeli natrag kući. Jedan bunar i jedanaest konopaca. Ako ne vjerujete, pođite i raspitajte se, pa će vam ispričati, kao što su i meni, da se onih jedanaest obitelji nije slagalo; neprestano su se inatile i bile bi radije ispunile bunar korovom i zemljom, negoli da zajednički kupe lijep lanac i pričvrste ga o čekrk da služi svima.

Buknuo je rat, i muškarci iz Cascine Piane pošli su pod oružje i preporučili svojim ženama mnogo toga, a između ostalog i da pripaze da im netko ne ukrade konopac.

Onda je došla njemačka invazija, muškarci su bili daleko, žene su se bojale, ali je jedanaest konopaca uvijek visilo na sigurnom mjestu u jedanaest kuća.

Jednog je dana neko dijete iz zaseoka pošlo u šumu da skupi svežanj drva i čulo kako netko zapomaže u grmlju. Bio je to partizan, ranjen u nogu, i dijete je otr-

čalo da dozove majku. Žena se prestrašila, kršila je ruke, no ipak je rekla: — Odnijet ćemo ga kući i sakriti. Nadajmo se da će netko pomoći i tvom ocu vojniku, ako mu je potrebno. Mi i ne znamo gdje je i je li još živ.

Sakrili su partizana na sjenik i poslali po liječnika govoreći da treba za staru baku. No ostale žene iz Cascine Piane vidjele su baku tog istog jutra čilu i zdravu, pa su se dosjetile da se tu nešto skriva. Prije negoli su prošla dvadeset i četiri sata, čitava je Cascina znala da je na sjeniku ranjeni partizan. Neki je stari seljak rekao: — Ako doznaju Nijemci, doći će ovamo i pobit će nas. Loše ćemo proći.

Ali žene nisu tako mislile. Mislile su na svoje muževe i braću u dalekom svijetu, i mislile su da su možda i oni ranjeni i da se moraju kriti, pa su uzdisale. Trećeg je dana jedna žena uzela kobasice od svinje koju je upravo zaklala, te je odnijela Katarini, tako se zvala žena koja je sakrila partizana, i rekla joj: — Onaj siromašak mora ojačati. Dajte mu ovu kobasicu.

Nedugo zatim došla je druga žena s bocom vina, onda treća s vrećicom brašna, pa četvrta s komadom slanine, i prije večeri sve su žene iz Cascine Piane obišle Katarinu, vidjele partizana i donijele dar, brišući suze.

I kroz čitavo vrijeme koje je bilo potrebno da rana zacijeli, svih jedanaest obitelji iz Cascine vladalo se prema partizanu kao da im je sin pazeći da mu ništa ne uzmanjka.

Partizan je ozdravio, izišao u dvorište da se sunča, ugledao bunar bez konopca i jako se začudio. Žene su mu, crveneći se, objasnile da svaka obitelj ima svoj konopac, no nisu mu to mogle baš jako dobro objasniti. Bile bi mu

morale reći da žive u neprijateljstvu, ali to više nije bila istina, jer su skupa trpjele i skupa pomogle partizanu. Dakle, još nisu znale, ali postale su prijateljice i sestre, i više nije bilo razloga za jedanaest konopaca.

Tada su odlučile da kupe lanac novcem svih obitelji i da ga pričvrste na čekrk. Tako su i učinile. I partizan je izvukao prvi kablić vode, a bilo je to kao otkrivanje spomenika.

Iste je večeri partizan, potpuno oporavljen, opet otišao u planinu.

KUĆE I PALAČE

Pošao sam u staračku dom da posjetim nekog starog zidara. Prošlo je mnogo godina od našeg posljednjeg viđenja.

— Jesi li putovao? — upitao me.

— Eh, bio sam u Parizu.

— U Parizu, ha? I ja sam ondje bio prije mnogo godina. Gradili smo lijepu palaču baš na obali Sene. Tko zna tko u njoj stanuje?! A gdje si još bio?

— Bio sam u Americi.

— U Americi, ha? I ja sam bio u Americi prije mnogo godina, tko zna koliko. Bio sam u Njujorku, u Buenos Airesu, Sao Paolu, u Montevideu. Neprestano sam gradio kuće i palače i pobadao zastave u krovove. A jesi li bio u Australiji?

— Ne, još ne.

— A, ja sam i ondje bio. Bio sam još mlad, još nisam zidao, nosio sam vedro sa žbukom i prosijavao pijesak. Gradili smo vilu za jednog ondašnjeg gospodina. Dobar gospodin. Sjećam se da me jedanput pitao kako se pripremaju rezanci, i zapisao je sve što sam mu rekao. A jesi li bio u Berlinu?

— Još nisam.

— Oh, ja sam bio još prije negoli si se ti rodio. Gradili smo krasne palače, divne, čvrste kuće. Tko zna stoje li još na nogama? A jesi li bio u Alžiru? Jesi li bio u Kairu, u Egiptu?

— Upravo namjeravam ići ovoga ljeta.

— Eh, vidjet ćeš posvuda krasnih kuća. Ne da se hvalim, ali moji su zidovi uvijek ravno rasli, a kroz moje krovove nije se nikada probila niti kap vode.

— Mnogo ste vi kuća sagradili . . .

— Pa, pokoju, tu i tamo po svijetu.

— A za sebe?

— Eh, gradeći kuće za druge, ostao sam bez krova. Sad sam u staračkom domu, vidiš li? Eh, tako ti je to.

Da, tako je to, ali nije pravo.

UČITELJ GARONE

Novosti, novosti: posvuda novosti.

Djed Mraz stigao je ove godine raketom od sedamnaest faza, a u svakoj fazi bio je ormar pun darova, a pred svakim ormarom elektronski robot s adresama djece. Ne samo dobre, već sve djece: jer nema zločeste djece, a djed Mraz je to konačno shvatio.

Novosti za Karneval: stari lutak Pulčinela navukao je svemirsko odijelo, Đanduja* je bacao korijandole iz srebrnog sputnjika, Rokoko damice i Plava Vila slijedile su maskiranu povorku helikopterom.

Novosti za Uskrs. Razbili smo uskršnje jaje, a tko je iskočio? Čudo! Marsovsko pile s antenom na kapici. To je bilo leteće jaje. (Pročitajte čitavu pripovijest o svemirskom piletu na 141. stranici.)

Novosti posvuda. Zašto je, dakle, učitelj Garone (unuk onog dobrog Garonea iz knjige »Srce«) tako sjetan?

— Dragi gospodine Đani — rekao mi je — i meni se sviđaju novine. Kako li su krasni strojevi u tvornicama, kako su divni svemirski brodovi na nebu! A i frižider je krasan. Ali jeste li vidjeli moju školu? Potpuno je ista

---

* Narodna maska iz Piemonta

kakva je bila u vrijeme mog djeda Garonea i njegovih drugova Muratorina, De Rossija i onog vragoljana Frantija. Ondje unutra ni traga lijepim strojevima. Iste izgrebene i neudobne klupe iz onog vremena. Htio bih da moja škola bude lijepa kao lijep televizor, kao lijep automobil. No tko će mi pomoći?

PLANETA ISTINE

Slijedeća je stranica prepisana iz udžbenika povijesti koji se upotrebljava u školama na planeti Mun, a govori o velikom učenjaku po imenu Brun (op. ondje gore sve riječi završavaju na »un«: na primjer, ne kaže se »mjesec«, već »mjesecun«, ne kaže se »proja«, već »projun«, i tako dalje). Evo: »Brun, pronalazač, živio pred dvije hiljade godina, sad spremljen u frižideru, probudit će se za 49 000 stoljeća da opet započne živjeti. Još kao dijete u povojima izumio je stroj za pravljenje duge, koji je funkcionirao pomoću vode i sapuna, no umjesto običnih balona od sapunice, iz njega su izlazile duge svih veličina, a mogle su se protegnuti s jednog kraja neba na drugi, i imale su svakovrsnu primjenu, služile su čak i za vješanje rublja i sušenje. U dječjem vrtiću, igrajući se s dva štapića, izmislio je svrdlo za pravljenje rupa na vodi. Izum su burno pozdravili ribiči, koji su se njime zabavljali, kad riba nije grizla.«

»U prvom razredu osnovne škole izumio je: stroj za golicanje krušaka, tiganj za prženje leda, vagu za mjerenje oblaka, telefon za razgovor s kamenjem, 'muzički' čekić koji je svirao dok je zabijao čavle i tako dalje.«

»Previše bi prostora zauzelo, kad bismo htjeli nabrojiti sve njegove izume. Navest ćemo samo najčuveniji izum, to jest stroj za laganje koji je funkcionirao na žetone. Za svaki žeton moglo se odslušati četrnaest tisuća laži: one već izrečene, laži koje su ljudi baš u tom času izmislili i sve ostale koje bi kasnije mogle biti izmišljene. Kad bi stroj izrekao sve moguće laži, ljudi su bili prisiljeni da uvijek govore istinu. Zato se planeta Mun zove i Planeta istine.«

POKRETNI PLOČNIK

Na planeti Beh izumili su pokretni pločnik koji kruži oko grada. Nešto poput pokretnih stepenica, samo što se ne radi o stepenicama, već o pločniku, a kreće se polako, kako bi ljudi imali vremena da gledaju izloge i da oni, koji moraju stupiti na nj ili sići, ne izgube ravnotežu. Na pločniku ima i klupa za one koji žele putovati sjedeći, naročito starci i žene s punim torbama. Kad starčićima dojadi sjediti u gradskom parku i gledati uvijek jedno te isto stablo, pođu na krstarenje pločnikom. Udobno im je i lijepo. Neki čitaju novine, drugi puše cigaru, odmaraju se.

Zahvaljujući tom pločniku ukinuti su tramvaji, trolejbusi i automobili. Ulica još uvijek postoji, ali je prazna i služi djeci za igru loptom, a ako koji stražar hoće da im je oduzme, mora platiti globu.

SVEMIRSKI JELOVNIK

Jedan moj prijatelj astronaut bio je na planeti X 213 i donio mi za uspomenu jelovnik iz jednog ondašnjeg restorana.

PREDJELA

— Riječni obluci u umaku od čepova
— Pohani listovi bugačice
— Narezak od ugljena.

TOPLA PREDJELA

— Ujušak od ruža
— Sušeni karanfili u umaku od tinte
— Pečene noge od stolića
— Rezanci od ružičastog mramora na maslacu od mljevenih žarulja
— Valjušci od olova.

GOTOVA JELA

— Biftek od armiranog betona
— Tristek na žaru
— Trikotaža na žaru
— Pečenje od cigala sa salatom od crepova
— Pečeni semafori s prilogom od zelenog svjetla
— Automobilske gume ukuhane s klipovima
— Pržene pipe za vodu (tople i hladne)
— Tipke pisaće mašine (u stihovima ili prozi).

— Po želji

Da bude jasnija ova posljednja stavka, ponešto općenita, dodat ću da je, kako se čini, čitava planeta X 213 jestiva: ondje gore svaka se stvar može pojesti i probaviti, čak i asfalt na ulicama. I planine? I planine. Stanovnici planete X 213 pojeli su već čitave planinske lance.

Na primjer netko ide na izlet biciklom: ogladni, siđe s bicikla, pojede sedlo ili pumpu. Djeca su jako lakoma na zvonca.

Doručak je, po prilici, ovakav: zvoni budilnik, ti se probudiš, zgrabiš budilnik i pojedeš ga u dva zalogaja.

Na planeti Bih nema knjiga. Nauka se prodaje i troši u bocama.

Povijest je crvena tekućina, slična malinovcu, zemljopis je zelene boje poput mente, gramatika je bezbojna i ima okus mineralne vode. Nema škola, uči se kod kuće. Svakog jutra djeca, već prema uzrastu, moraju popiti čašu povijesti, koju žličicu računa i tako dalje.

Nećete mi vjerovati, ali djeca se svejedno jogune.

— Hajde, budi dobar, vidjet ćeš kako je dobra zoologija — govori mama. — Slatka je kao med. Pitaj Karolinu! — (Karolina je kućni elektronski robot.)

Karolina se velikodušno ponudi da prva okusi sadržaj boce. Naspe prst tekućine u čašu, popije, cokne jezikom: »Krava je četveronožni preživač, hrani se travom i daje nam mlijeko sa čokoladom.«

— Jesi li vidio? — pobjedonosno uzvikuje mama.

Đačić se ustručava. Još uvijek sumnja da se možda ne radi o zoologiji, već o ribljem ulju.

Naravno, ima i marljivih učenika koji rado uče: štaviše, lakomi su. Dižu se noću da ukradu malo povijesti — malinovca, te poližu i posljednju kap iz čaše. Postanu jako učeni.

Za djecu iz dječjeg vrtića upotrebljavaju se poučni bomboni: imaju okus jagode, ananasa, narandže, a sadrže nekoliko laganih pjesmica, imena dana u tjednu i brojeve do deset.

Moj prijatelj astronaut donio mi je za uspomenu jedan od tih bombona. Dao sam ga svojoj djevojčici, a ona je odmah stala recitirati neku smiješnu pjesmicu na jeziku planete Bih. Pjesmica je glasila po prilici ovako:

Anta anta pero pero
penta pinta pim i pero,

a ja nisam ništa razumio.

Prošle godine za Uskrs, u kući profesora Tibolle, znate li što je iskočilo iz jaja od čokolade? Pravo čudo: svemirsko pile, posve slično zemaljskoj piladi, ali s kapetanskom šapkom na glavi, a na šapki televizijska antena.

Profesor, gospođa Lujza i djeca uzviknuli su u jedan glas: — Oh! — a poslije toga ostali su bez riječi.

Pile se nezadovoljno ogledavalo.

— Kako li ste zaostali na ovoj planeti — primijetilo je. — Ovdje je tek Uskrs; kod nas, na Marsu Osmom, već je srijeda.

— U ovom mjesecu? — upitao je profesor Tibolla.

— Još bi i to trebalo! Srijeda u idućem mjesecu. A prešli smo vas za dvadeset i pet godina.

Svemirsko pile stalo je šetati sobom da protegne noge, a usto je rogoborilo: — Kakva nevolja! Kakva gadna nevolja!

— Što vas to brine? — upitala je gospođa Lujza.

— Razbili ste leteće jaje i neću se više moći vratiti na Mars Osmi.

— Ali mi smo kupili jaje u slastičarnici.

— Vi ništa ne shvaćate. Ovo je jaje zapravo svemirski brod prerušen u uskršnje jaje, a ja sam mu komandant prerušen u pile.

— A posada?

— Ja sam i posada. Ali sada će mi skinuti čin. Postat ću u najmanju ruku pukovnik.

— Pa pukovnik je više od kapetana.

— Kod vas, jer su vam činovi naopako okrenuti. Kod nas je najviši čin obični građanin. No, nije važno. Moj je zadatak propao.

— Mogli bismo vam reći da nam je žao, ali ne znamo o kakvom se zadatku radi.

— A, to ne znam niti ja. Trebalo je samo da čekam u onome izlogu, dok mi se ne javi naš tajni agent.

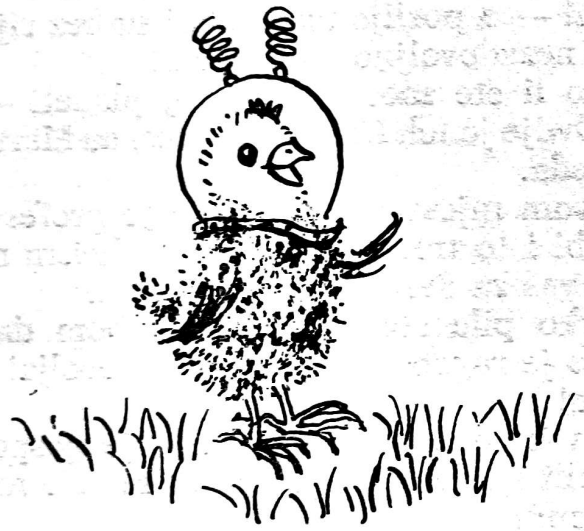

— Zanimljivo — rekao je profesor — imate i tajnih agenata na Zemlji. A da to javimo policiji?

— Samo idite i ispričajte ljudima o svemirskom piletu, pa će vam se nasmijati u brk.

— I to je tačno. Pa onda, kad smo već tu, ispričajte nam nešto više o tajnim agentima.

— Njihov je zadatak da pronađu stanovnike Zemlje koji će se iskrcati na Marsu Osmom za dvadeset i pet godina.

— To je prilično smiješno. Mi još zasad i ne znamo gdje se nalazi Mars Osmi.

— Vi zaboravljate, dragi profesore, da smo mi dvadeset i pet godina pred vama. Na primjer, mi već znamo da će se kapetan svemirskog broda, koji će se spustiti na Mjesec, zvati Gino.

— Hm — rekao je stariji sin profesora Tibolle — baš kao ja.

— Čista slučajnost — nastavilo je svemirsko pile. — Zvat će se Gino i bit će mu trideset i tri godine. Dakle, u ovom času na Zemlji ima tačno osam godina.

— Pazi, pazi — rekao je Gino — baš moje godine.

— Nemoj me neprestano prekidati! — strogo je uzviknuo zapovjednik svemirskog jajeta. — Kao što sam rekao, mi moramo pronaći tog Gina i ostale članove buduće posade da bismo ih nadzirali, a da ne primijete, i da ih odgojimo kako treba.

— Kako, kako? — rekao je profesor. — Zar mi ne odgajamo svoju djecu kako treba?

— I ne baš jako. Prije svega, ne privikavate ih na pomisao da će putovati među zvijezdama; drugo, ne učite ih da riječ 'neprijatelj' ne postoji izvan Zemlje; četvrto . . .

— Oprostite, zapovjedniče — prekinula ga je gospođa Lujza — kako je prezime onom vašem Ginu?

— Molim, vašem, a ne našem. Zove se Tibolla. Gino Tibolla.

— Pa to sam ja! — skočio je profesorov sin. — Hura!

— Kakav hura? — uzviknula je gospođa Lujza. — Valjda ne misliš da ćemo ti tvoj otac i ja dopustiti . . .

No svemirsko pile već je dolepršalo Ginu na ruku.

— Hura! Zadatak je izvršen! Za dvadeset i pet godina moći ću se i ja vratiti kući.

— A jaje? — upitala je uzdišući Ginova sestrica.

— Pa naravno, odmah ćemo ga pojesti.

Tako su i učinili.

SUĐENJE NEĆAKU

SUDAC Optuženi, ustajte! Kako se zovete?

OPTUŽENI Rossi Albert, nećak Rossi Pija.

SUDAC Poznajem gospodina Rossi Pija: divan čovjek u svakom pogledu. Čime vas tereti optužnica?

JAVNI TUŽILAC Gospodine suče, optuženi je teško uvrijedio svog ujaka. Zamislite, u školskoj zadaći je napisao » . . . Pio je kao duga i nije ga stid!«

UJAK Shvaćate li? A ja nisam nikada bio u gostionici.

JAVNI TUŽILAC Svi se svjedoci slažu. Gospodin ujak je uzor svih vrlina. Ne pije, ne puši, ne igra sportsku lutriju, ne dere pete na cipelama, ne briše noge u ručnik za ruke, ne uzima sol prstima, ne kopa u nosu, ne tura nos u tuđe poslove.

SUDAC Je li sve to istina? Optuženi, odgovorite!

OPTUŽENI Istina je, gospodine suče.

SUDAC I vi ste se usudili ocrniti vašeg ujaka Pija? Usudili ste se napisati u vašoj zadaći da je ovaj primjerni građanin pijanica i da je, prema tome, rasipnik, neradnik, prljav, prost, nabusit i tko zna što sve još?

OPTUŽENI Ali, gospodine suče, za sve je krivo jedno slovo.

SUDAC Koje slovo? Ja tu ne vidim nikakvih naročitih slova.

OPTUŽENI To je baš ono, napisao sam veliko slovo umjesto malog.

SUDAC Aha, shvaćam, nedozvoljena zamjena ličnosti. Kao da se radi o gangsterima.

BRANILAC Gospodine suče, optuženi Rossi Alberto htio je napisati u nastavku rečenice » . . . pio je kao duga i napio se«. No veliko slovo P, možda pod utjecajem lošeg društva, otelo je malo slovo p i stalo na njegovo mjesto.

UJAK Da, gospodine suče, uvjeren sam da je moj nećak u biti dobar dječak.

SUDAC Dobar dječak? Radije recite da zaslužuje zatvor.

UJAK Shvaćam vas, gospodine suče, ali bilo bi mi jako žao, kad bi završio u zatvoru. Vidite, ja mislim na njegovu budućnost. Vlasnik sam lijepog dućana, gdje prodajem kućne električne aparate. Dajem na rate, a stalne mušterije uživaju veliki popust.

SUDAC Ne uplićite u to kućanske aparate.

UJAK Eto, htio sam zaposliti svog nećaka kao prodavača, čim završi školu. Nemam svoje djece: ako ne pomognem Albertu, kome ću?

SUDAC (dirnut) Vi ste zaista dobra srca. Učinit ćemo kako ste rekli. Optuženi, jeste li čuli?

OPTUŽENI Da, gospodine suče.

SUDAC Dobro je, ovog vam puta opraštamo.

Ujak i nećak se Grle. Ne, grle se s malim g.

— Bila jedanput djevojčica koja se zvala Žutakapica.

— Ne, Crvenkapica!

— Ah, da, Crvenkapica. Mama ju je pozvala i rekla joj: Slušaj, Zelenkapice . . .

— Ne, Crvenkapice!

— Ah, da, Crvenkapice. Pođi do tetke Diomire i odnesi joj ovu koru od krumpira.

— Ne, idi baki i odnesi joj ovu pogaču.

— Dobro. Djevojčica je otišla u šumu i srela žirafu.

— Kakva zbrka! Srela je vuka, a ne žirafu!

— A vuk ju je zapitao: koliko je šest puta osam?

— Nije istina: Vuk ju je zapitao: kamo ideš?

— Imaš pravo. A Crnakapica je rekla . . .

— Bila je Crvenkapica, crvena, crvena!

— Da, i odgovorila je: idem na tržnicu kupiti umak od rajčica.

— Ni govora! Idem baki jer je bolesna, ali zalutala sam.

— Tako je. A konj je rekao . . .

— Koji konj? Bio je vuk!

— Naravno. I rekao je ovako: idi tramvajem broj sedamdeset i pet, siđi na glavnom trgu, skreni desno,

naći ćeš tri stepenice, pokupi novčić i kupi gumu za žvakanje.

— Djede, ti uopće ne znaš pričati priče, sve krivo pričaš. Ali gumu za žvakanje moraš mi svejedno kupiti.

— Dobro je, evo ti novaca.

I djed je opet stao čitati novine.

PROLAZNA OCJENA VIŠE DVA

— U pomoć, u pomoć! — vikala je bježeći jedna uboga Desetica.

— Što je, što se događa?

— Zar ne vidite, goni me Oduzimanje?! Ako me uhvati, nastradala sam.

— Hajde, hajde, ta nije valjda...

Kad evo, gotovo je: Oduzimanje je uhvatilo Deseticu i skočilo na nju mlatarajući svojom britkom sabljom. Uboga je Desetica izgubila jedan prst, zatim još jedan. Na njenu sreću u taj je čas prolazio neki jako dugačak strani automobil, Oduzimanje se načas okrenulo da vidi ne bi li ga moglo malo potkresati, a dobra Desetica iskoristila je priliku i pobjegla, da se zatim sakrije u nekoj veži. No nije više bila Desetica: samo Osmica, a osim toga tekla joj je krv iz nosa.

— Sirotice, što su ti učinili? Potukla si se s drugaricama, je li?

U pomoć, spasavaj se tko može! Glas je sladak i tugaljiv, ali pripada glavom Dijeljenju. Nesretna Osmica šapnula je jedva čujno »dobar večer« nastojeći da se vrati na ulicu, ali Dijeljenje je bilo brže, i jednim zamahom škara, cak, razdijelilo je Osmicu na pola: Četvorka i Četvorka. Jednu je stavilo u džep, a druga je to iskoristila i pobjegla, trkom se vratila na ulicu, uskočila u tramvaj.

— Maločas sam bila Desetka, a pogledajte me sada! — plakala je.

Četvorka!* Učenici užurbano uzmiču, neće da imaju posla s njom. Tramvajac prigovara: — Neki ljudi trebali bi imati barem toliko obzira da idu pješke.

— Pa nisam ja kriva! — viče jecajući bivša Desetka.

— Da, mačka ti je kriva! Svi tako kažu.

Četvorka je sišla na prvoj stanici, crvena kao crveni naslonjač.

Jao, opet se uvalila u nevolju: stala je nekome na nogu.

— Oprostite, oprostite mi, molim vas.

No ta se osoba nije naljutila, štaviše, nasmiješila se. Pazi, pazi, pazi, pa to je Množenje! Srce mu je puno dobrote i ne može gledati nesretna stvorenja: isti tren pomnožila je Četvorku s tri i evo ti divne Dvanaestice, spremne da izbroji tuce jaja.

— Hura! — uzviknula je Dvanaestica. — Prošla sam! Prošla više dva!

* U talijanskim školama od 1 do 5 ocjene su neprolazne, a od 6 do 10 prolazne.

ČOVJEČULJAK NI OD ČEGA

Bio jedanput neki čovječuljak ni od čega. Nos mu je bio ni od čega, usta ni od čega, bio je obučen ni u što, i bio je obuven ni u što. Pošao je na put cestom ni od čega koja nije nikamo vodila. Sreo je miša ni od čega i upitao ga: — Ne bojiš se mačke?

— Zaista, ne — odgovorio je miš ni od čega. — U ovoj zemlji ni od čega ima samo mačaka ni od čega, koje imaju brkove ni od čega i pandže ni od čega. Osim toga, ja poštujem sir. Jedem samo rupe. Nemaju nikakva okusa, ali su slatke.

— Vrti mi se u glavi — rekao je čovječuljak ni od čega.

— Glava ti je ni od čega: ako i lupneš njome o zid, neće te boljeti.

Čovječuljak ni od čega htio je provjeriti tu tvrdnju, potražio je zid da lupne glavom o njega, ali zid je bio ni od čega, pa, kako se čovječuljak prejako zaletio, pao je na drugu stranu. No niti ondje nije bilo ama baš ničega.

Čovječuljak ni od čega toliko se umorio od sveg tog ništavila, da je zaspao. I, dok je spavao, sanjao je da je bio čovječuljak ni od čega, da je hodao cestom ni od čega, sreo miša ni od čega i da je i on jeo rupe u siru, a da je miš ni od čega imao pravo: nisu in ale zaista nikakva okusa.

OPĆA POVIJEST

U početku je čitava Zemlja bila pogrešno zamišljena i, da bi postala udobnija za život, trebalo je utrošiti mnogo napora. Nije bilo mostova preko rijeka. Nije bilo staza za uspinjanje na brda. Poželio si sjesti? Ni traga kakvoj klupici. Padao si od sna? Nije bilo kreveta. Nije bilo ni cipela ni čizama da ne izbodeš noge. Ako nisi dobro vidio, nije bilo naočala. Za utakmicu nije bilo lopti. Nije bilo ni lonca ni vatre da skuhaš makarone, štaviše, nije bilo čak ni bilo kakvih rezanaca. Nije bilo ama baš ničega. Ništa i ništa, pa gotovo! Bili su samo ljudi s dvije ruke stvorene za rad, pa su mogli otkloniti barem najveće greške. No, ima ih još uvijek mnogo koje treba ispraviti: zasučite rukave, ima posla za sve!

BILJEŠKA O PISCU

Gianni Rodari (čitaj Đani Rodari), talijanski dječji pisac, rodio se 1920. godine u radničkoj obitelji. Završio je učiteljsku školu a poslije postao novinar. Sada radi u listu »Unita«, glasilu Komunističke partije Italije u Rimu.

Rodarijeve knjige prevedene su na mnoge jezike i stvorile veliku popularnost svome autoru. I naša djeca poznaju Rodarijeva djela. »*Mladost*« je objavila njegove knjige: »Čipolino«, »Putovanje Plave strijele« i »Đelsomino u zemlji lažljivaca«.

U »Telefonskim pričama« sakupljene su priče što ih je neki trgovački putnik, svake večeri po jednu, pričao svojoj kćerkici preko telefona. Bez tatine priče djevojčica nije mogla zaspati. Priče su — neke kraće, neke dulje — već prema tome koliko je tata imao novaca za plaćanja telefonskog računa. Veoma su raznolike, a pripovijedaju o djeci i svemu onome što djecu zanima: o svemiru, računima, bakama, igrama.

SADRŽAJ

Lovac bez sreće 7
Palača od sladoleda 10
Šetnja rastresenog Ivice 12
Palača za razbijanje 14
Žena koja je brojila kihanje 17
Zemlja bez oštrice 19
Zemlja sa S 21
Ljudi od maslaca 23
Alisa Padalica 25
Cesta od čokolade 27
Izmišljanje brojeva 28
Brif, bruf, braf 30
Kupovanje Štokholma 32
Taknuti kraljev nos 34
Čuvena kiša u Piombinu 37
Vrtuljak iz Cesenatica 38
Na plaži u Ostiji 41
Miš iz stripova 43
Priča o kraljevstvu Proždrljiviji 46
Alisa je pala u more 47
Rat zvona 49
Ljubičica na Sjevernom polu 52
Mladi rak 54
Divova kosa 56
Odbjegli nos 58

Cesta koja nije nikamo vodila 61
Strašilo za ptice 64
Igra štapom 65
Stare Poslovice 68
Apolonija i njene marmelade 69
Stara tetka Ada 71
Sunce i oblak 73
Kralj koji je morao umrijeti 74
Čarobnjak s repaticama 76
Ribar iz Cefalua 78
Kralj Mida 81
Plavi semafor 83
Miš koji je jeo mačke 84
Dolje devet 86
Nevidljivi Tončić 87
Mnogo pitanja 91
Dobri Gilbert 93
Riječ plakati 95
Groznica-izjelica 97
Nedjeljno jutro 98
Spavanje, buđenje 100
Jakov od kristala 101
Majmunsko putovanje 103
Gospodin Ninaj-nanaj 105
Jedan i sedam 107
Čovjek koji je krao Koloseum 109
Dizalo za zvijezde 111
Trolejbus broj 75 115
Pasje selo 118
Pulčinelin bijeg 120
Zidar iz Valtelline 123

Vojnikov pokrivač 125
Bunar u Cascini Piani 127
Kuće i palače 130
Učitelj Garone 132
Planeta istine 134
Pokretni pločnik 136
Svemirski jelovnik 137
Poučni bomboni 139
Svemirsko pile 141
Suđenje nećaku 145
Iskrivljene priče 147
Prolazna ocjena više dva 149
Čovječuljak ni od čega 151
Opća povijest 152
Bilješka o piscu 153

DO SADA IZAŠLO U BIBLIOTECI VJEVERICA

Anton Ingolič
DJEČAK S DVA IMENA

Anđelka Martić
PIRGO

Herminia zur Mühlen
ŠTA PRIČAJU PETROVI PRIJATELJI

Fran Levstik
NAJDIHOJCA

N. Veretennikov
VOLOĐA ULJANOV

Johanna Spyri
HEIDI

Angel Karalijčev
U SVIJETU PRIČA

Erich Kästner
DON QUICHOTTE

Nathaniel Hawthorne
ČUDESNA KNJIGA

Kornej Čukovski
DOKTOR JOJBOLI

Vladimir Colin
BAJKE

Kornej Čukovski
BAJKE

Marija Majerova
ROBINZONKA

MAKEDONSKI PISCI DJECI

Josip Vandot
KEKEC NAD SAMOTNIM PONOROM

Charles Perrault
BAJKE

Mato Lovrak
DEVETORICA HRABRIH

Krišan Čandar
PREOKRENUTO DRVO

Mihail Zoščenko
PRIČE ZA DJECU

William Saroyan
TATA, TI SI LUD

William Saroyan
MAMA, VOLIM TE

PERZIJSKE BAJKE

Braća Grimm
BAJKE

Milan Šega
ČAROBNI KLJUČIĆ

Vesna Parun
TUGA I RADOST ŠUME

KNJIGA RADOSTI

Danko Oblak
MODRI PROZORI

Josip Vandot
KEKEC NA VUČJEM TRAGU

Erich Kästner
EMIL I DETEKTIVI

Lewis Carroll
ALICA U ZEMLJI ČUDESA

Gabro Vidović
KURIR SA PSUNJA

Miroslav Hirtz
PRIČE IZ DAVNINE

Vojin Jelić
PSICU, A KAKO JE TEBI IME

Grigor Vitez
KAD BI DRVEĆE HODALO

Erich Kästner
TONČEK I TOČKICA

Ivana Brlić-Mažuranić
PRIČE IZ DAVNINE

Gianni Rodari
ČIPOLINO

Anđelka Martić
DJEČAK I ŠUMA

KNJIGA RADOSTI II

Ivana Brlić-Mažuranić
ČUDNOVATE ZGODE ŠEGRTA HLAPIĆA

Astrid Lindgren
RAZMO U SKITNJI

Milivoj Matošec
TIKI TRAŽI NEZNANCA

Gianni Rodari
PUTOVANJE PLAVE STRIJELE

Mato Lovrak
ZELENI OTOK

Vjekoslav Majer
ŽUNA NA TELEFONU

Nusret Idrizović
MRAV I AŽDAJA

France Bevk
MALI BUNTOVNIK

Braća Grimm
PRIČE

Felix Salten
BAMBI

H. C. Andersen
PRIČE

H. C. Andersen
BAJKE

Lewis Carroll
ALICA S ONU STRANU OGLEDALA

Jens Sigsgaard
ROBIN HUD

Vladimir Nazor
KURIR LODA

Ferenc Molnár
JUNACI PAVLOVE ULICE

Stevan Bulajić
NEBESKI MORNAR

Aleksa Mikić
PRIČE O MALIM BORCIMA

Oton Župančič
CICIBAN

Aleksandar Popović
TVRDOGLAVE PRIČE

Mato Lovrak
VLAK U SNIJEGU

EZOPOVE BASNE

Karel Čapek
BAJKE

Branka Jurca
KUĆICA KRAJ MORA

Gabro Vidović
TROJICA IZ MALE ULICE

Marcel Aymé
PRIČE MAČKE NA GRANI

Pavel Bažov
KAMENI CVIJET

Arkadij Gajdar
TIMUR I NJEGOVA ČETA

Milivoj Matošec
ADMIRALOV OTOK

C. Collodi
PINOKIO

Gianni Rodari
ĐELSOMINO U ZEMLJI LAŽLJIVACA

A. Volkov
ČAROBNJAK IZ OZA

Slavko Kolar
NA LEĐIMA DELFINA

W. M. Thackeray
RUŽA I PRSTEN

Desanka Maksimović
PTICE NA ČESMI

France Bevk
CRNA BRAĆA

J. Broszkiewicz
VELIKA, VEĆA I NAJVEĆA

Palma Kataliníć
DJETINJSTVO VJETRA KAPETANA

A. R. van der Loeff-Basenau
LAVINE BJESNE

Aleksej Tolstoj
ZLATNI KLJUČIĆ

Gabro Vidović
ZATOČENICI PERNATOG OTOKA

Erich Kästner
35. MAJ

Tone Seliškar
DRUŽINA SINJEGA GALEBA

Fran Levstik
PJESME ZA DJECU

Ernest Thompson Seton
VINIPEŠKI VUK

Ivan Cankar
MOJ ŽIVOT

Grigor Vitez
GDJE PRIČE RASTU

Branko Ćopić
SIN BRKATE ČETE

Vojin Jelić
HRABRIJI NEGO IGRAČKA

Ivan Kušan
DOMAĆA ZADAĆA

Marcel Aymé
DRUGE PRIČE MAČKE NA GRANI

Ivan Kušan
UZBUNA NA ZELENOM VRHU

Gustav Krklec
MAJMUN I NAOČALE

Korektori
Marija Molnar *i* Vera Barić

*

Izdavačko knjižarsko poduzeće
Mladost
Zagreb, Ilica 30

mladost